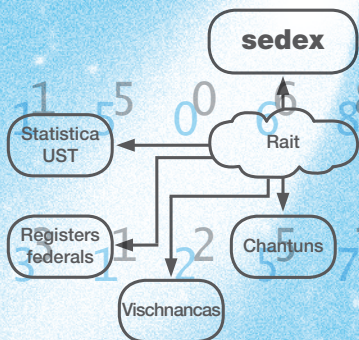
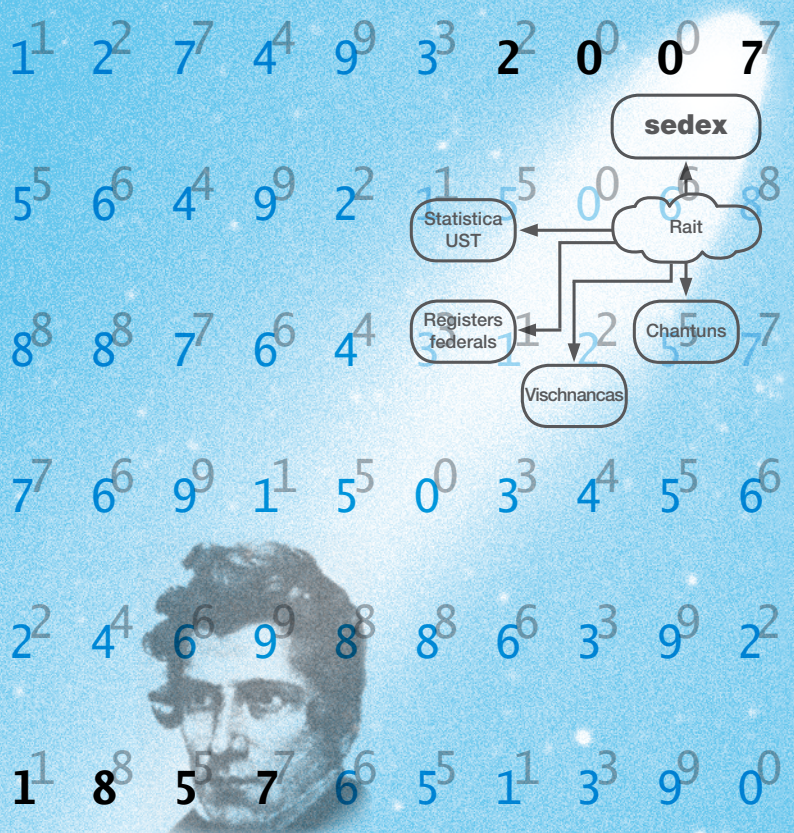

Survista statistica da la Svizra 2007

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Departament federal da l'intern DFI
Uffizi federal da statistica UST

Uffizi federal da statistica

Espace de l'Europe 10, CH-2010 Neuchâtel

Infurmaziuns:

Telefon 032 713 60 11

Telefax 032 713 60 12

Empustaziun da publicaziuns:

Telefon 032 713 60 60

Telefax 032 713 60 61

Internet: <http://www.statistik.admin.ch>

Decleraziun dals segns:

In stritg (–) empè d'ina cifra munta ch'i n'exista nagut (absolut nulla).

Ina nulla (0 u 0,0 etc.) empè d'ina autra cifra inditgescha in dumber ch'è pli pitschen che la mesadad da l'unitad utilisada la pli pitschna (dentant pli grond che absolut nulla).

Trais puncts (...) empè d'ina cifra muntan che la cifra n'è betg d'obtegnair u ch'ella è vegnida laschada davent per auters motivs.

Tschertas graficas e tabellas cuntegnan abreviaziuns per ils nums dals chantuns. Quellas vegnan explitgadas en la tabella sin pagina 4.

Editur:

Uffizi federal da statistica

Secziun diffusiun e publicaziuns

Fanadur 2007. Cumpara en rumantsch, tudestg, franzos, talian ed englais.

Concepziun e redacziun:

Bernhard Morgenthaler

Grafica:

Sylviane Pochon-Risse, Zsuzsanna Regli

Retschertga ed organisaziun:

Verena Hirsch, Etienne Burnier

Translaziun:

Translaziun dal text original: Lia Rumantscha, Cuira

Layout:

Valérie Béguelin

Cuverta:

Roland Hirter, Berna

Numer d'empustaziun:

024-0700

ISBN:

978-3-303-00355-8

Cuntegn

Geografia	2
Ambient	3
Populaziun	4
Lavur	8
Pajas e pretschs	9
Product naziunal, bilantscha dals pajaments	10
Entradas dals chantuns	11
Structura da manaschi e da branscha	12
Industria e commerzi cun l'exteriur	13
Agricoltura	14
Energia	15
La Svizra e l'Europa	16
Turissem	18
Traffic	19
Construir ed abitar	20
Consum privat	21
Finanzas publicas	22
Bancas, assicuranzas	23
Segirtad sociala	24
Meds da massa	25
Sanadad	26
Scolaziun e scienza	28
Politica	30
Criminalitad	32
Ils chantuns da la Svizra	33

Il spiert innovativ da Franscini è anc adina preschent en l'Uffizi federal da statistica

Avant 150 onns è mort Stefano Franscini (1796–1857), che vala cun raschun sco il bab da la statistica en Svizra. L'um da stadi era persvas che la conuschientscha dal pajais saja la cundiziun per mintga progress. Franscini è s'engaschè fermamain per instituzionalisar la statistica en Svizra. Pir il 1860, pia suenter sia mort, è quai dentant reussì cun la fundaziun dal Biro federal da statistica. Il 1850 organisèscha Franscini l'emprima dumbraziun dal pievel en Svizra. Cunquai ch'ils daners èn stgars, elavura el sez las infurmaziuns, entant che ses secretari privat fa las adiziuns. Gia per Franscini era la statistica publica daventada in instrument indispensabel per la planisaziun ed ils process da decisiun.

Franscini è sa deditgà plain engaschi a las statisticas en Svizra; l'UST undrescha quest spiert da pionier e promova era oz anc projects innovativs. Las ultimas dumbraziuns dal pievel han manà a numerusas intervenziuns parlamentaras ed han era sveglià reacziuns extraparlamentaras. Il Cussegl federal è vegnì incumbensà da crear ina nova basa costituziunala e legala che permetta da realisar a partir dal 2010 la dumbraziun dal pievel a basa da registers uffizials armonisads. Il nov sistem vegn a furnir datas pli actualas e pli differenziadas, e quai cun expensas considerablmain pli bassas ed entaifer in temp pli curt che fin ussa.

La lavur da pionier dal cusseglier federal Franscini vegn cuntinuada oz cun las metodos dal 21avel tschientaner. Ils responsabels dal sector politic, economic e social, sco era la vasta publicitad, vegnan uschia a disponer permanentmain d'infurmaziuns actualas davart il stadi ed il svilup da la Svizra moderna.

Adelheid Bürgi-Schmelz, directura da l'Uffizi federal da statistica

Infurmaziuns:

- Ina descripciun detagliada dals projects da modernisaziun chattais Vus sut la suandanta adressa d'Internet: www.statistik.admin.ch » **Aktuell » Modernisierungsprojekte**
- Il portal da l'UST: www.statistik.admin.ch
- Communicaziuns da medias da l'UST directamain en Vossa chascha da brevs electronica (annunzia gratuita: www.news-stat.admin.ch). Medamamain via e-mail pudais Vus retschaiver infurmaziuns davart las ultimas publicaziuns da l'UST u newsletters davart differents temas.
- Per dumondas specificas pudais Vus As drizzar al servetsch d'infurmaziun da l'UST, tel. 032 713 60 11 u e-mail: info@bfs.admin.ch.

Per commemorar Stefano Franscini ha l'UST previs en il decurs da l'onn 2007 differentas occurrenzas e publicaziuns. Dapli infurmaziuns (en talian) sut la suandanta adressa: <http://www.ti.ch/decs/dc/temi/franscini/>

Il clima en Svizra, 2006

Staziun	Temperatura media °C diff. ¹		Precipitaziuns annualas mm index ²		Summa d'uras suleglivas h index ²	
Lugano (273 m.s.m.)	13,1	1,5	1298	84	2230	110
Basilea-Binningen (316)	10,9	1,3	1029	132	1701	106
Genevra-Cointrin (420)	11,2	1,4	969	100	1989	117
Neuchâtel (485)	10,7	1,4	1237	133	1714	111
Sion (482)	10,6	1,4	604	101	2167	109
Turitg-SMA (556)	9,8	1,3	1135	104	1695	114
Berna / Zollikofen (553)	9,4	1,2	1216	118	1775	108
Son Gagl (779)	8,8	1,4	1274	102	1704	123
Tavau-Vitg (1590)	4,2	1,4	789	73	1878	112

Ils pli gronds lais	Surfatscha ³ km ²	Part en % Svizra
Lac Léman	581	59,7
Lai da Constanza	541	32,0
Lai da Neuchâtel	217	100,0
Lago Maggiore	212	19,9

Ils pli lungs flums	Lunghezza km	Quantità d'aua ⁵ en m ³ /s
Rain ⁴	375	1 051
Ara	295	559
Rodan ⁴	264	341
Reuss	159	140

Utilisaziun dal terren ⁶	km ²	%
Guaud, bostgaglia	12 716	30,8
Surfatscha agrara utilisabla	9 873	23,9
Economia d'alp	5 378	13,0
Surfatscha da terren abità	2 791	6,8
Auas	1 740	4,2
Autras surfatschas nunproductivas	8 787	21,3
Surfatscha totala	41 285	100,0

Las pli autas
muntognas

	Chantun	Autezza m
Pointe Dufour (Mont Rose)	VS	4 634
Dom (Mischabel)	VS	4 545
Weisshorn	VS	4 506
Matterhorn (Mont Cervin)	VS	4 478

Cunfins cun stadis vischins⁷

	km
Italia	734,2
Frantscha	571,8
Germania	345,7
Austria	165,1
Liechtenstein	41,1

Coordinatas

N 47°48'	ladezza nord ad Oberbargen SH
E 10°30'	lunghezza ost al Piz Chavalatsch GR
S 45°49'	ladezza nord a Chiasso TI
W 5°57'	lunghezza ost a Chancy GE

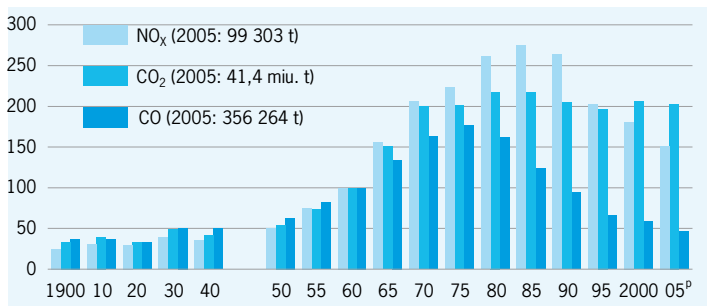
La zona da terren abità è creschida

Tenor la statistica d'areal da l'UST è la surfatscha da terren abità creschida dapi l'entschatta dals onns otganta per radund 13%, cunzunt a cust da la surfatscha cultivada. Quai munta ch'igl è vegnì surbajegià mintga secunda stgars in meter quadrat terren da cultura. La mesadad da la surfatscha da terren abità è areal d'edifizis, in terz è areal da traffic (il rest sa reparta sin areals d'industria, parcs ed areals da recreaziun, deponias ed auter). Creschida è era la surfatscha dal guaud, surtut en las regions periferas (pastgiras d'alp allontanadas èn creschidas en).

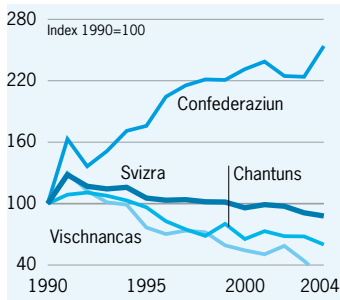
¹ Differenza da la media da plirs onns en °C
² 100 = media da la seria da mesiraziuns da plirs onns
³ Surfatschas dals lais senza las inslas
⁴ Lunghezza fin al cunfin svizzer

⁵ Media da plirs onns, livel 2005
⁶ Statistica d'areal 1992/97
⁷ Senza enclavas
Funtaunas: MeteoSvizra, UFAM, UST, swisstopo

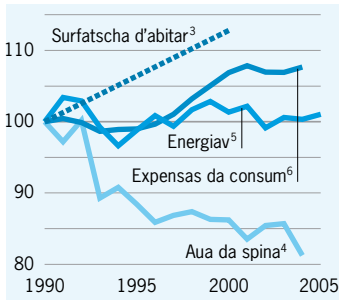
Emissiuns da substanzas nuschaivlas¹ (index 1960=100)

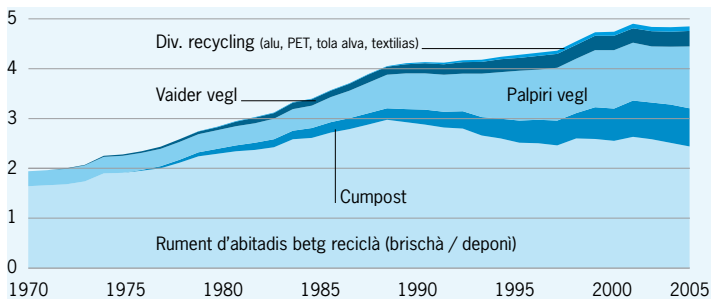
Expensas per l'ambient²

Consum (index 1990=100)

Ruments d'abitadis (en miu. t)

¹ A partir dal 1990 facturs d'emissiuns dal traffic curregids

² Expensas publicas nettas, per pretschs currentes

³ Meters quadrats per persuna

⁴ Liters per persuna e di

⁵ Uras kilowatt per persuna

⁶ Chasadas privatas per pretschs constants, per persuna

^p Valurs provisorias

Funtauna: UFAM, UST, Uffizi federal d'energia

Populaziun

Populaziun en ils chantuns e las citads (la fin da l'onn, en 1000)

Chantuns	1980	1990	2000	2005	Esters en % 2005
Turitg (ZH)	1 120,8	1 150,5	1 211,6	1 272,6	22,4
Berna (BE)	911,0	945,6	943,7	957,1	12,4
Lucerna (LU)	294,4	319,5	347,2	356,4	15,4
Uri (UR)	33,5	33,7	35,2	35,1	8,5
Sviz (SZ)	96,6	110,5	130,2	137,5	16,5
Sursilvania (OW)	25,7	28,8	32,4	33,3	11,3
Sutsilvania (NW)	28,3	32,6	38,0	39,8	9,5
Glaruna (GL)	36,1	37,6	38,5	38,2	19,9
Zug (ZG)	75,7	84,9	99,4	106,5	20,6
Friburg (FR)	184,5	207,8	236,3	254,0	15,6
Soloturn (SO)	216,6	226,7	244,0	247,9	18,0
Basilea-Citad (BS)	203,6	191,8	187,7	185,6	29,5
Basilea-Champ. (BL)	219,0	230,1	260,0	266,1	17,8
Schaffusa (SH)	69,0	71,7	73,3	73,8	21,0
Appenzell dador (AR)	47,2	51,5	53,5	52,6	12,7
Appenzell dadens (AI)	12,8	13,6	15,0	15,2	9,5
Son Gagl (SG)	389,0	420,3	449,4	460,0	20,4
Grischun (GR)	161,3	170,4	186,7	187,8	14,2
Argovia (AG)	450,8	496,3	544,3	569,3	20,1
Turgovia (TG)	182,7	205,9	227,3	234,3	19,5
Tessin (TI)	265,6	286,7	310,2	322,3	25,1
Vad (VD)	522,3	583,6	620,3	654,1	28,5
Vallais (VS)	217,8	248,3	276,2	291,6	18,1
Neuchâtel (NE)	157,1	160,6	165,7	168,4	23,0
Genevra (GE)	349,6	376,0	408,8	430,6	37,8
Giura (JU)	64,3	65,7	68,8	69,1	11,7
Svizra	6 335,2	6 750,7	7 204,1	7 459,1	20,7

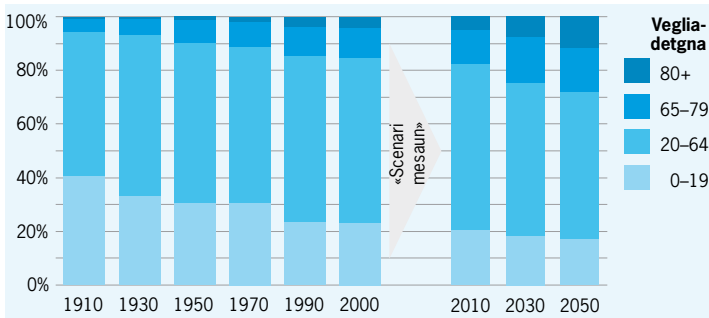
Citads principalas

Turitg	370,1	341,3	337,9	347,5	29,6
Genevra	156,6	167,2	175,0	178,7	43,4
Basilea	181,9	171,0	166,0	163,9	31,3
Berna	146,8	134,6	122,5	122,2	22,6
Losanna	126,3	123,2	114,9	117,4	37,8

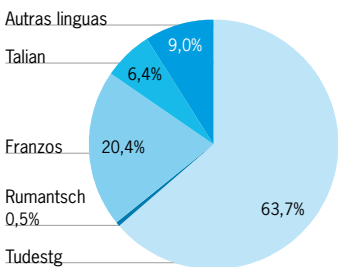
Ina societad pli e pli veglia

Oz datti bler dapli glied veglia che anc avant 50 onns. Dapi il 1950 è creschì il dumber da las personas sur 64 per pli ch'il dubel, il dumber da las personas sur 80 è oz schizunt bun quatter gia uschè aut. La cifra da las personas sut 20 onns n'è perencunter betg creschida talmain, anzi, dapi ils onns 70 è ella schizunt regressiva. Quest process da vegnir vegl è la consequenza da las meglras aspectativas da vita (p. 26) e dal bass dumber da naschientschas (p. 6). Tenor ils scenaris da populaziun UST vegn quest process anc a cuntinuar ils proxims decennis ed astgass chaschunar, p.ex. en il sector da la segirezza sociala, considerabels problems.

Structura da vegliadetgna

Linguas 2000¹

Derivanza dals esters 2005²

Italia	19,3%
Serbia e Montenegro	12,8%
Macedonia	3,9%
Bosnia ed Erzegovina	2,8%
Croazia	2,6%
Portugal	10,9%
Germania	10,3%
Tirchia	4,9%
Spagna	4,7%
Frantscha	4,6%
Austria	2,1%
Uteriurs stadiis europ.	7,5%
Auters continents ³	13,4%

Bleras personas da l'exteriur èn naschidas qua, ma n'han betg il dretg da burgais

La quota da personas da l'exteriur munta a 20,7%². Pli che la mesadad dals abitants senza pass svizzer viva dapi passa 15 onns qua u è gia naschida en Svizra. Cumpareglia cun la cifra da naturalisaziuns da 2,5% (2005: 38'400 personas) datti anc adina in grond retardament d'integraziun.

La populaziun estra è giuvna: sin 100 personas en la vegliadetgna da gudogn vegnan mo 10 en la vegliadetgna da renta (Svizzers: 30,4). En connex cun quai stat era il fatg che 26,3% dals uffants naschids il 2005 en Svizra han ina naziunalitad estra.

Il 2005 èn 99'100 personas da naziunalitad estra immigradas en Svizra (e 54'400 èn emigradas). 57% dals immigrants vegnan da pajais da l'UE/EFTA (UE-15). Tar ils burgais da l'Italia e da la Spagna è vegnì registrà il 2005 danovamain in surpli d'emigrants.

¹ Populaziun tenor linguas principalas (dumbraziun dal pievel)

² Populaziun estra stabla: 1'541'912 personas. Senza personas cun dimora curta (65'159) e personas dal process d'asil (48'193) incl. personas recepidas provisoriamain.

Populaziun

Naschientschas vivas 2005

Total	72 903
Mats sin 100 mattas	106,3
Quota da naschientschas vivas ordaifer la lètg (%)	13,7
Naschientschas da plirs uffants	1 179
Naschientschas da schumellins	1 154
Dumber dals uffants sin 100 dunnas ¹	142

Mortoris, 2005

Total	61 124
Vegliadetgna:	
0–19 onns	589
20–39 onns	1 194
40–64 onns	8 354
65–79 onns	15 947
≥80 onns	35 040

Migraziuns internaziunalas, 2005

Persunas immigradas	118 270
da questas esters	99 091
Persunas emigradas	82 090
da questas esters	54 435
Saldo da migraziun	36 180
Svizzers	–8 476
Esters	44 656

Migraziuns internas, 2005²

Total arrivads e partids	410 367
--------------------------	---------

Maridaglias, 2005

Total	40 139
Svizzer/Svizra	20 406
Svizzer/Estra	8 358
Ester/Svizra	6 552
Ester/Estra	4 823
Vegliadetgna media tar la maridaglia:	
Umens nubils	31,0
Dunnas nubilas	28,7

Divorzis, 2005

Total	21 332
Cun uffants minorens (%)	46,7
Durada da la lètg:	
0–4 onns	2 174
5–9 onns	6 171
10–14 onns	4 302
≥15 onns	8 685
Cifra da divorzis en total ³	52,6

Chasadas privatas, 2000⁴

Total	3 115 399
Chasadas d'ina persuna	1 120 878
Chasadas da famiglia	1 931 860
da questas:	
Pèrs (maridads) senza uffants	850 189
Geniturs cun uffants	898 294
In genitur cun uffants	161 323
Chasadas betg da famiglia	62 661

Ils blers vivan vinavant en ina famiglia⁵

La famiglia tradiziunala è era oz anc la pli frequenta furma da viver. Bunamain trais quarts da la populaziun vivan en partenanzas – 48% cun uffants, 24% senza uffants (2000). 6% vivan mo cun in genitur. La famiglia tradiziunala – pèr maridà cun uffants – è la furma da viver la pli frequenta tar las persunas da 35 fin 49 onns (58%; per cumparegliaziun: pèrs betg maridads cun uffants 2%).

En general vegnan la lètg e la famiglia spustadas adina dapli: mo mintga tschintgavla dunna da las annadas 1965–69 ha gi in uffant avant il 25avel onn da naschientscha; tar las annadas 1945–49 eran quai anc 44%. Las persunas giuvnas bandunan er pli tard la chasa paterna (23% dals umens da las annadas 1970–74 avant il 20avel onn da naschientscha, 45% dals umens da las annadas 1945–49).

¹ Dumber dals uffants che 100 dunnas partureschan en il decurs da lur vita, sch'ins prenda sco basa ils dumbers da naschientschas observads il 2005 tenor vegliadetgna.

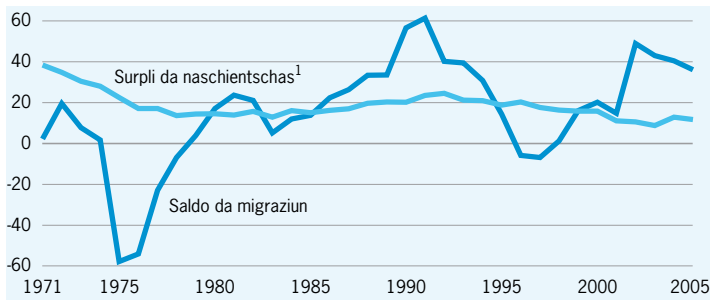
² Migraziuns tranter las vischnancas politicas, senza migraziuns aifer ina vischnanca.

³ Part da las lètgs che vegnan spartidas baud u tard, sch'ins sa basa sin il cumportament da divorzi da l'onn observà.

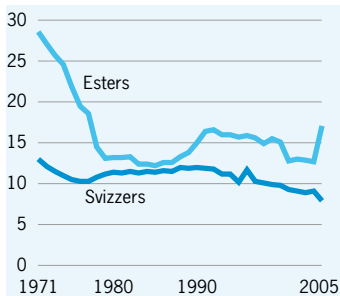
⁴ Dumbraziun dal pievel 2000

⁵ Dumbraziun dal pievel 2000+Mikrozensus Familie 1994/95

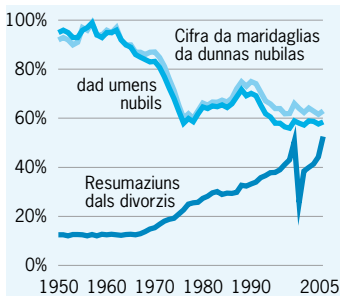
Saldo da migraziun e surpli da naschientschas (en 1000)

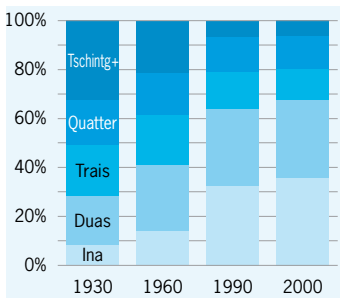
Naschientschas (per 1000 abitants)

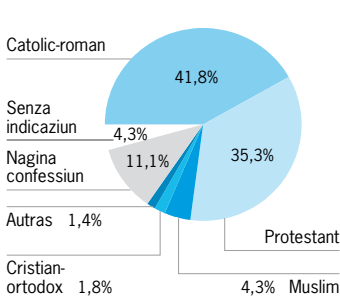
Maridaglias e divorzis²

Grondezza da la chasada³

Religiuns 2000⁴

¹ Naschientschas vivas minus mortoris

² Cifra d'emprimas maridaglias en total: quota (%) d'umens nubils resp. da dunnas nubilas sut 50 che vegnan a maridar en il decurs dal temp, sch'in sa basa sin il cumportament da maridar da l'onn observà. Cifra

da divorzis en total: vesair remartga 3, pagina 6

³ Dumber da las personas per chasada.
100% = tut las chasadas privatas (dumbraziun dal pievel, 2000)

⁴ Dumbraziun dal pievel, 2000

Quotas d'activitad da gudogn ¹	1971	1980	1991	2000	2005	2006
Total	48,3	48,2	56,8	55,6	56,1	56,6
Dunnas	32,9	34,2	47,6	48,1	50,2	50,7
Umens	64,4	62,9	66,4	63,5	62,3	62,7
Esters	60,4	55,9	66,2	58,9	59,8	60,2
Svizzers	45,9	46,9	54,9	54,8	55,1	55,6

Structura sectoriala ²	1970	1980	1991	2000	2005	2006 ³
(en %)						
Agricoltura ed economia forestala	8,5	6,9	4,3	4,5	3,8	3,7
Industria e commerzi	46,2	38,1	30,2	25,7	23,7	23,8
Servetschs	45,3	55,0	65,6	69,8	72,5	72,5

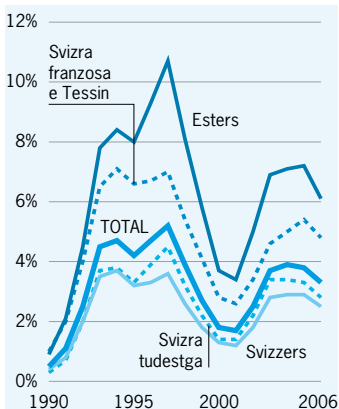
Activitad da gudogn a temp parzial ³	1970	1980	1991	2000	2005	2006
(en %)						
Umens	...	...	7,2	10,1	10,7	11,8
Dunnas	...	...	48,2	53,3	56,3	56,2
Total	...	...	24,1	28,8	31,0	31,6

Dischoccupaziun ⁴	1970	1980	1990	2000	2005	2006
Dischoccupads	104	6 255	18 133	71 987	148 537	131 532
Q. dischocc. a lunga vista ⁵ en %	...	...	6,6	20,1	19,9	20,1
Quota da dischoccupads en %	0,0	0,2	0,5	1,8	3,8	3,3
Umens	...	0,2	0,4	1,7	3,6	3,1
Dunnas	...	0,3	0,6	2,0	4,0	3,6

Dischoccupaziun

La dischoccupaziun è colliada stretgmain cun il svilup conjunctural. In record istoric (5,2%) ha la quota da dischoccupaziun cuntanschi il 1997. Suerter ch'ella è ida enavos sin 1,7% (2001), è ella s'augmentada danovamain ils onns suandants (2004: 3,9%) ed è dapi lura puspè sa diminuida (2006: 3,3%). Differentas gruppas da la populaziun en pertutgadas en moda diversa. Las quotas da dischoccupaziun en anc adina relativamain autas tar persunas pauc qualifitgadas, tar giuvenils (15–24 onns), tar persunas da l'exteriur (lur nivel da qualificaziun è en media relativamain bass) sco era en la Svizra latina. Main grondas en las differenzas tranter umens e dunnas.

Quota da dischoccupaziun (media ann.)

¹ Las quotas d'activitad da gudogn vegnan calculadas per l'entira populaziun cun domicil stabel. Fin il 1990 valevan sco persunas cun activitad da gudogn tut las persunas che lavuravan almain 6 uras l'emna e las persunas dischoccupadas registradas. A partir dal 1991 vegnan consideradas tut las persunas che lavuran almain 1 ura l'emna (definiziun tenor las recumandaziuns da l'Uffizi da lavur internaziunal) e las persunas senza gudogn (persunas dischoccupadas tenor las normas internaziunales).

Fin il 1979: valurs medias annualas/a partir dal 1980: 2. quartal.

² Valurs medias annualas

³ Grad d'occupaziun <90%, basa = tut las persunas cun gudogn a la mesadad da l'onni

⁴ Dischoccupaziun tenor SECO

⁵ Durada da la dischoccupaziun >12 mais

⁶ Valurs provisorias
Funtaunas: UST, SECO

Gudogn da lavur, 2006¹

Distribuziun en %	≤26 ²	classas da gudogn (en 1000 fr.; per onn, brut)					Nagina indicaziun
		26–52	52–78	78–104	>104		
Total	2,7	13,1	33,0	19,5	18,8	12,9	
Umens	1,6	9,0	32,8	21,5	22,8	12,4	
Dunnas	5,7	23,9	33,4	14,4	8,4	14,0	

Index da la paja reala

1993 = 100	1980	1990	1995	2000	2004	2005
Total	91,2	97,8	100,1	100,3	103,9	103,7
Umens	91,3	97,3	99,9	99,9	103,1	102,8
Dunnas	91,1	98,7	100,4	101,6	106,2	106,1

Index dals pretschs da producents e d'import

Matg 2003 = 100, media annuala	1980	1990	1995	2000	2005	2006
Index general	88,5	103,8	104,3	101,6	102,2	104,6

Index naziunal dals pretschs da consum

December 2005 = 100, media annuala	1983	1990	1995	2000	2005	2006
Index general	63,5	78,7	91,9	95,3	99,4	100,5

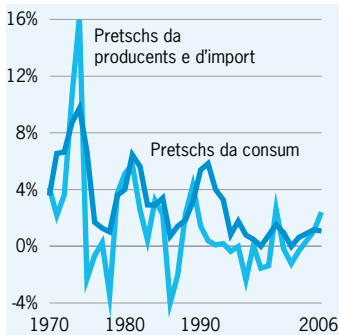
tenor gruppas da consum (elecziun):

Aliments e bavrondas senza alcohol	75,3	88,8	93,6	96,0	101,3	101,2
Fit-chasa	54,2	71,0	89,2	92,9	99,3	101,3
Energia	80,8	68,5	70,9	87,1	95,7	102,3
Tgira da la sanadad	62,2	77,0	93,0	96,8	100,1	100,1
Traffic	63,9	75,2	89,2	94,2	98,8	101,6
Transmissiun d'infurmaziuns	141,0	147,9	179,3	118,4	105,6	98,4

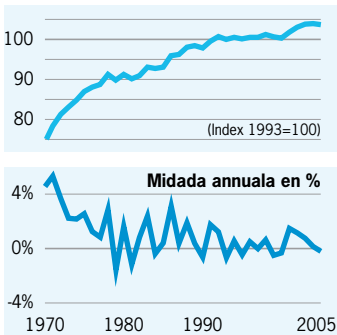
tenor derivanza dals bains:

Svizra	60,6	75,9	91,7	94,7	100,0	100,8
Exterieur	80,4	87,4	92,5	97,4	97,8	99,7

Chareschia annuala

Svilup da las pajas realas

¹ Employiads a temp cumplain senza emprendists

² Inklus personas che lavuran gratuitamain

Product naziunal, bilantscha dals pajaments

Product naziunal brut (PNB)

per pretschs currentes

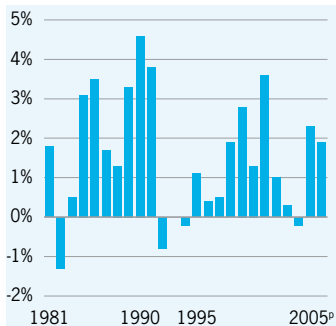
Tenor la categoria

	En milliuns francs		Midadas en %	
	2004 ^p	2005 ^p	nominal	real
Expensas da consum	321 076	326 723	1,8	0,9
Chasadas privatas e POoE ¹	268 920	274 764	2,2	1,3
Stadi	52 156	51 959	-0,4	-1,6
Equipaments	50 745	51 911	2,3	2,9
Construcziuns	43 287	45 805	5,8	3,5
Midada da las provisiuns	-1 147	-2 061	...	...
Entradas nettas da valurs	702	2 392	...	...
Exports	205 524	218 096	6,1	6,4
Imports	172 877	187 271	8,3	5,3
Product naziunal brut	447 309	455 594	1,9	1,9

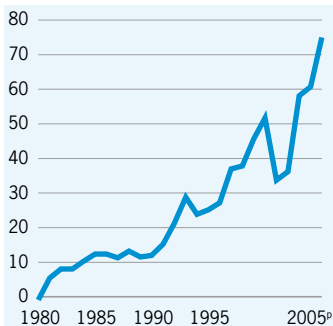
Conto da producziun

Valur da producziun	840 805	865 833	3,0	2,9
Taglia sin ils products	29 942	30 421	1,6	2,7
- Subvenziuns dals products	-3 777	-3 649	-3,4	-5,1
- Prestaziuns preliminaras	419 660	437 011	4,1	4,0
Product naziunal brut	447 309	455 594	1,9	1,9

Svilup dal PNB (real)

Saldo da la bilantscha dals pajaments (en mia. fr.)

Bilantscha dals pajaments, 2005^p

Bilantscha da la rendita

	En milliuns francs		
	Entradas	Expensas	Saldo
Traffic da rauba	163 467	160 447	3 020
Servetschs	58 661	29 087	29 574
Entradas da chapital e da lavur	127 570	81 194	46 375
Transferiments currentes	18 658	29 961	-11 303
Total	368 356	300 689	67 666

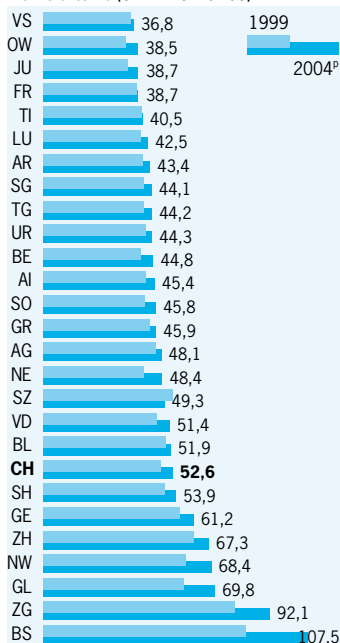
¹ En Svizra; POoE = organisaziuns privatas senza caracter da gudogn en servetsch da las chasadas

^p Valurs provisorias
Funtaines: UST, Banca naziunala svizra

Entradas dals chantuns, 2004^p

Total	miu. fr.	%	Midadas ¹
ZH	86 309	22,0	3,2
BE	43 125	11,0	3,4
LU	15 073	3,8	2,5
UR	1 543	0,4	2,3
SZ	6 669	1,7	5,7
OW	1 274	0,3	1,9
NW	2 652	0,7	8,9
GL	2 674	0,7	5,7
ZG	9 648	2,5	5,1
FR	9 765	2,5	1,9
SO	11 291	2,9	2,9
BS	20 545	5,2	8,4
BL	13 707	3,5	1,2
SH	3 999	1,0	3,1
AR	2 285	0,6	2,7
AI	667	0,2	6,2
SG	20 260	5,2	2,5
GR	8 804	2,2	4,2
AG	27 126	6,9	1,1
TG	10 304	2,6	2,2
TI	12 960	3,3	2,4
VD	33 788	8,6	1,8
VS	10 559	2,7	2,9
NE	8 164	2,1	4,0
GE	26 463	6,7	3,5
JU	2 632	0,7	8,3
Svizra	392 285	100,0	3,2

Per abitant (en millis francs)

Grondas differenzas tranter ils chantuns

Las quotas dals singuls chantuns a l'entrada naziunala èn fitg differentas. Quai è d'attribuir per gronda part al dumber varià d'abitants: il pli grond chantun, Turtig, gudogna radund diesch gia uschè blier sco ils tschintg pli pitschens chantuns ensemen.

Las entradas dals chantuns per abitant infurmeschan mo cun resalvas davart la bainstanza materiala en in chantun. Ellas sa cumponan numnadamain da tut las entradas attribuidas als abitants d'in chantun per lur participaziun al process da producziun entaifer ed ordaifer il chantun. Las entradas dals chantuns cumpiglian damai la summa totala da las entradas da las chasadas privatas, da las societads da chapital e da l'administraziun publica.

La pli auta entrada per abitant cuntanschan dapi onns ils chantuns Basilea-Citad e Zug.

^p Valurs provisorias

¹ Midada 2003–2004 en %

Structura da manaschi e da branscha

Interpresas basadas sin l'economia da martgà ed emploiads tenor grondezza, 2005

Grondezzas tenor equivalents a temp cumplain	Interpresas en 1000	%	Emploiads en 1000	%
Manaschis pitschens e mesauns (fin 249)	297,7	99,7	2150,2	67,5
Micro (fin 9)	261,6	87,6	839,4	26,3
Pitschens (10–49)	30,6	10,3	692,3	21,7
Mesauns (50–249)	5,5	1,8	618,5	19,4
Manaschis gronds (250 e dapli)	1,0	0,3	1035,4	32,5

Interpresas basadas sin l'economia da martgà ed emploiads tenor branschas

en 1000	1995		2005	
	Interpresas	Emploiads	Interpresas	Emploiads
Total	286,1	3118,5	298,7	3185,5
Sector 2	74,4	1098,3	72,5	1000,6
Minieras	0,4	5,7	0,3	4,3
Manaschis d'elavuraziun, industria da quai:	41,4	744,5	37,4	677,5
Industria da products alimentars e da giuditment	0,0	0,0	0,0	0,0
Industria da palpiri, ediziun e stampa	2,9	68,7	2,3	66,2
Elavuraziun da petroli, industria chimica	4,8	77,2	4,1	60,3
Industria da metal	0,8	69,6	0,9	68,5
Construcziun da maschinass	7,7	107,3	7,7	98,2
Electroindustria, mecanica fina	3,7	113,8	3,4	99,2
Provediment d'energia e d'aua	5,2	137,3	5,0	141,7
Industria da construcziun	0,3	18,2	0,5	24,8
Sector 3	211,7	2020,1	226,2	2185,0
Commerzi; reparaturas da bains da consum	32,4	329,8	34,4	294,0
Hotellaria, restauraziun	74,0	625,1	68,8	614,1
Traffic, transmissiun d'informaziuns	23,9	223,8	25,1	211,6
Commerzi da credits e d'assicuranzas	10,3	254,5	10,7	245,0
Commerzi d'immobiglias, locaziun da bains movibels	3,6	187,7	5,9	196,6
Activitads dad IT, perscrutaziun e svilup	4,1	20,1	5,4	29,8
Servetschs relativs a l'interpresa	5,8	36,9	11,2	72,8
Admin. publica; assicuranza sociala; instrucziun	46,5	251,5	55,7	318,3
Servetschs sanitar e socials	4,3	52,6	4,3	64,9
Auters servetschs per terzs	19,4	280,4	19,5	334,1
	19,9	87,7	19,6	97,8

Midada da structura e dominanza dals MPM cuntinueschan

Dapi il 1995 è la structura da las branschas da l'economia svizra sa midada vinavant. Surtut branschas economicas dal sector da producziun, sco p.ex. l'industria da construcziun, l'industria d'elavuraziun da textilies e da tgirom, l'industria da palpiri, ediziun e stampa sco era la construcziun da maschinass han stuì acceptar considerablas sperditas d'occupaziun. Las branschas da servetschs percenter, sco p.ex. servetschs relativs a l'interpresa, activitads dad IT, perscrutaziun e svilup sco era ils servetschs sanitar e socials, èn creschidas fermamain. La cumpart dal sector da servetschs a l'occupaziun totala è s'augmentada tranter il 1995 ed il 2005 da 65% sin 69% (mo interpresas basadas sin l'economia da martgà). Ils manaschis pitschens e mesauns (MPM), pia las interpresas cun main che 250 emploiads, domineschan vinavant. Els cumpiglian 99,7% da las interpresas da l'economia privata, dus terzs dals emploiads lavuran en quels (2005).

Industria e commerzi cun l'exteriur

Producziun industrialia

Media annuala 1995 = 100

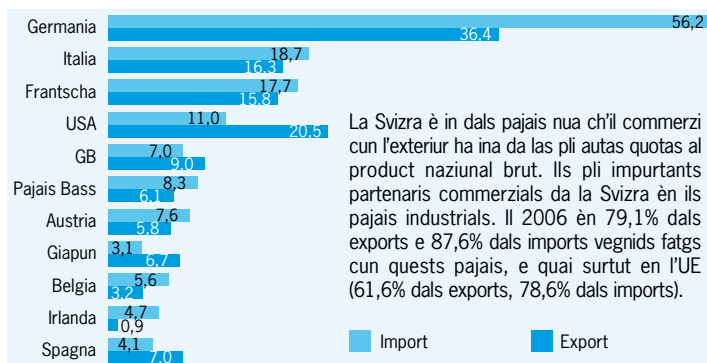
	1990	1995	2000	2003	2004	2005
Total manaschis d'elavuraziun; industria	97	100	123,2	115,7	120,8	124,7
Aliments e bavrondas; elavuraziun da tubac	98	100	93,9	89,8	91,0	92,3
Textilias e vestgadira	109	100	85,3	65,9	70,7	72,1
Rauba da tgirom e chalzers	199	100	65,7	55,1	58,4	57,8
Elavuraziun da laina (senza mobiglias)	110	100	112,0	107,9	115,0	115,3
Manaschis da palpiri, chartun, ediziun e stampa	95	100	128,7	103,2	102,0	100,7
Industria chimica	70	100	163,0	197,3	206,3	224,0
Rauba da gumma e da materia sintetica	107	100	115,4	115,8	122,7	122,3
Auters products da minerals betg metallics	124	100	128,0	148,8	181,7	197,9
Elavuraziun da metal	117	100	124,1	115,1	116,3	116,1
Maschinas	...	100	123,2	101,6	108,9	107,3
Electronica, mecanica fina, optica, uras	...	100	124,7	104,3	106,9	114,1
Construcziun da vehichels	...	100	96,9	85,1	89,4	80,3

Commerzi cun l'exteriur

en milliuns francs

	Import			Export		
	1990	2005	2006 ^p	1990	2005	2006 ^p
Total	96 611	157 544	177 244	88 257	162 991	185 167
da quai:						
Products agrars e forestals	8 095	10 997	11 936	2 998	5 192	6 180
Textilias, vestgadira, chalzers	8 806	8 846	9 392	4 984	4 200	4 406
Chemicalias	10 624	32 796	35 784	18 425	54 838	62 976
Metals	9 025	12 367	15 527	7 537	11 664	13 427
Maschinas, electronica	19 794	29 972	32 068	25 527	35 172	38 632
Vehichels	10 230	14 333	15 503	1 485	4 425	4 942
Instruments, uras	5 786	10 786	12 180	13 330	27 638	31 307

Ils pli impurtants partenaris commerzials 2006 (en mia. fr.)

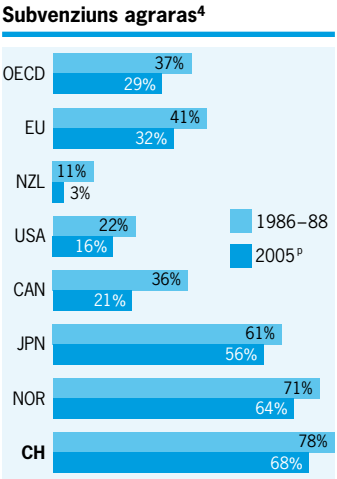
Surfatscha agrara utilisabla (en ha)	1990	2000	2005	Midadas en % 1990–2005
Ers averts	312 606	292 548	286 311	–8,4
Prads artificials	90 319	115 490	119 101	31,9
Prads natirals e pastgiras ¹	634 719	629 416	625 132	–1,5
Viticultura	12 403	13 223	12 932	4,3
Pumicultura	7 336	7 857	7 355	0,3
Ulteriura surfatscha utilisabla	11 107	13 958	14 287	28,6
Total	1 068 490	1 072 492	1 065 118	–0,3

Manaschis agriculs	1990	2000	2005	1990–2005
0–3 ha surfatscha agricula utilisabla	19 819	8 371	6 622	–66,6
3–10 ha	27 092	18 542	15 133	–44,1
10–20 ha	31 630	24 984	21 994	–30,5
20–50 ha	13 590	17 433	18 300	34,7
>50 ha	684	1 207	1 578	130,7
Total	92 815	70 537	63 627	–31,4
da quels manaschis d'agricultura biologica	896	4 902	6 420	616,5
en %	1,0	6,9	10,1	945,2

Persunas occupadas	1990	2000	2005	1990–2005
Umens	161 484	129 161	114 549	–29,1
Dunnas	92 077	74 161	66 543	–27,7

Consum e producziun, 2004	Cons. (kg) ²	Prod. (%) ³
Latg da consum	96,5	99,1
Verdura	85,0	55,0
Fritgs	88,5	46,7
Graun	75,3	58,4
Charn (net)	51,7	79,2
Tartuffels	40,6	94,4
Zutger	59,7	48,2
Grass vegetals, ielis	15,8	22,4
Chaschiel grass	15,6	113,9
Ovs	10,1	45,6
Peschs, crustaceas	7,9	3,6
Paintg	5,7	96,9

Producziun	2004	2006*
(per pretchs da producziun currents, en miu. fr.)		
Producziun dal sector economic agrar (QGA)	10 951	10 009
da quai products		
d'animals en %	46,8	48,7

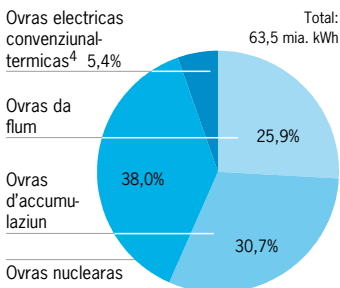
¹ Senza pastgiras d'alpegiar
² Per persuna
³ Produci en Svizra, en % dal consum
⁴ Quota da las subvenziuns en % da la valor da producziun agrara

^p Valurs provisorias
* Stimaziun
Funtaunas: UST, UPS, Quint general da l'agricultura (QGA)

Consum final tenor purtader d'energia

en terajoule ¹	1980	1990	2000	2003	2004	2005
Products dad ieli	488 300	501 050	510 360	504 100	500 360	502 890
Combustibels	309 480	247 830	217 110	227 770	225 300	225 830
Carburants	178 820	253 220	293 250	276 330	275 060	277 060
Electricitad	126 910	167 670	188 540	198 440	202 220	206 390
Gas	30 370	63 430	95 220	102 610	105 960	108 820
Charvun e cocs	13 630	14 360	5 850	5 920	5 650	5 580
Laina, charvun da lain ²	26 280	28 460	27 290	29 810	29 590	30 450
Chalira a distanza	7 920	10 420	13 280	14 790	15 320	16 010
Rument e ruments industrials	3 700	8 680	11 350	11 950	11 930	12 050
Ulteriuras energias regenerablas ³	...	4 310	6 470	7 370	7 660	8 250
Total	697 110	798 380	858 360	874 990	878 690	890 440

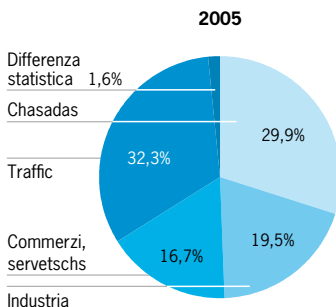
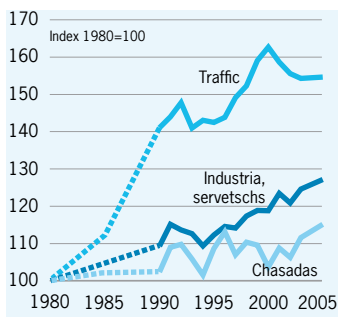
Producziun d'electricitad 2005

Facturs che influenzeschan il consum d'energia

Quai èn surtut il svilup da la populaziun e da l'economia, il progress tecnic, ils pretschs d'energia, il stgaurament dal clima, il dumber dals edificis e vehichels sco era la mobilitad; ina rolla impurtanta (schebain mo a curta vista) giogan era l'aura, il decurs da la conjuntura e las fluctuaziuns dals pretschs d'energia.

Consum final tenor gruppas da consumers

¹ 1 terajoule (TJ) correspunda a radund 24 t ieli dad arder u carburants dad ieli resp. radund 0,28 miu. kWh

² A partir dal 1990 nova metoda da retschertga

³ Sulegl, biogas, chalira da l'ambient

⁴ ed autras ovras electricas

Funtauna: Uffizi federal d'energia

La Svizra e l'Europa

				
	Onn ¹	Svizra	Germania	Grazia
Populaziun (entschatta da l'onn) en 1000	2005	7 415	82 501	11 076
Quota da las persunas sut 15 (en %)	2005	13,6	14,5	14,6
Quota da las persunas sur 64 (en %)	2005	15,8	18,6	17,3
Naschientschas (pro 1000 abitants)	2003	9,9	8,6	9,4
Naschientschas ordaifer la lètg (en %)	2005	13	28	5
Aspectativa da vita umens (en onns)	2005	78,7	75,7	76,6
Aspectativa da vita dunnas (en onns)	2005	83,9	81,4	81,4
Maridaglias (pro 1000 abitants)	2005	5,3	4,8	4,2
Divorzi (pro 1000 abitants)	2005	2,4	2,6	1,1
Mortalitad da pops (pro 1000 naschientschas vivas)	2004	4,2	4,1	3,9
Saldo da migraziun (pro 1000 abitants)	2005	5,2	1	3,2
Quota dals esters domiciliads (en % da la populaziun)	2004	21,8	8,1	6,9
Persunas pro chasada privata	2003	2,2	2,1	2,6
Persunas cun dipl. stgalim terziar 25–34 onns (en %)	2004	30	23	25
Surfatscha agrara (en % da la surfatscha totala)	2001	36,9	48,8	66
Surfatscha da guaud (en % da la surfatscha totala)	2001	30,8	30,2	22,8
Emissiuns CO ₂ da la combustiun da purtaders d'energia fossils (en t pro abitant)	2003	6	10,4	8,6
Autos da persunas (pro 1000 abitants)	2002	508	541	331
Accidents da traffic ² sin via: disgraziads pro 1 miu. abitants	2004	69	71	147
Persunas cun gudogn en l'agricultura (en %) ³	2005	4	2,3	12,4
Persunas cun gudogn en l'industria (en %) ³	2005	23	29,9	22,4
Persunas cun gudogn en ils servetschs (en %) ³	2005	73	67,8	65,1
Quota da gudogn dunnas (15+ onns)	2005	59,3	50,8	42,3
Quota da gudogn umens (15+ onns)	2005	75,1	66,2	64,9
Quota da dischoccupaziun ⁴	2005	4,4	11,3	9,6
Dunnas	2005	5,1	10,9	15,2
Umens	2005	3,9	11,6	5,8
Dischoccupaziun da giuvenils	2005	8,8	15,5	25,3
Dischoccupaziun da lunga durada en %	2005	37,7	54	53,7
Dunnas en plazzas parzialas (en %) ⁵	2005	58	44	9
Umens en plazzas parzialas (en %) ⁵	2005	12	5	2
Temp da lavur emnil (uras)	2005	41,6	40,1	41
Exports pro abitant (en USD)	2004	15 691	11 024	1 356
PNB standardisà tenor la capaciad d'acquist pro abitant (en USD)	2004	33 678	28 605	21 689
PNB, creschientscha annuala reala (en media) per onn en %	1990–2004	1	1,6	2,9
Rata d'inflaziun	2005	1,2	1,9	3,5
Surpli/deficit public (en % dal PNB)	2005	–1	–3,2	–5,2
Daivets publics (en % dal PNB)	2005	55,6	67,9	107,5

¹ Ubain il davos onn disponibil

² Accidents cun donn da persunas

³ En % da tut las persunas cun gudogn

⁴ Persunas dischoccupadas tenor definiziun internaziunala

							
Spagna	Frantscha	Italia	Pajais Bass	Austria	Svezia	Reginavel uni	UE-15
43 038	62 371	58 462	16 306	8 207	9 011	60 035	389 433
14,5	18,5	14,2	18,5	16,1	17,6	18,9	16,5
16,8	16,4	18,2	14	16	17,2	15,6	16,8
10,4	12,7	9,4	12,3	9,5	11,1	11,7	10,5
27	47	15	32	36	55	42	30,2
77,2	76,7	76,8	76,4	76,4	78,4	76,2	75,8
83,8	83,8	82,5	81,1	82,1	82,7	80,7	81,6
5	4,4	4,3	4,7	4,7	4,8	5,2	4,8
1,2	2,2	0,8	1,9	2,3	2,2	2,6	2
3,5	3,9	4,1	4,1	4,5	3,1	5,1	4,3
14,3	1,7	9,6	-0,6	7,6	2,8	3,4	3,3
7,8	5,5	4,1	4,3	9,6	5,3	4,2	5,1
2,9	2,4	2,6	2,3	2,4	...	2,3	2,4
38	38	15	34	20	42	31	...
58,8	56,2	44,4	57,3	41,2	7,7	69,4	44,1
33,3	31,6	23,3	9,5	41,6	73,5	11,6	38,2
7,7	6,3	7,8	11,4	9,2	6	9,1	...
460	490	590	424	495	453	447	495
112	92	97	49	108	53	56	...
5,2	3,8	4,1	3,3	5,4	2,3	1,4	3,7
29,6	24,2	30,7	20,6	27,8	21,9	22,1	26,6
65,1	71,9	65,3	76,1	66,8	75,8	76,5	69,7
46	50,2	37,9	57,5	51,5	59,8	55,2	49,2
67,8	62,4	61,4	72,8	67,5	68,4	68,8	65,8
9,3	8,6	7,5	4,8	5,2	8,7	4,5	8,2
12,2	9,5	9,6	5,1	5,4	8,6	4	8,9
7,3	7,8	6,1	4,6	5,1	8,7	4,9	7,6
20,4	19,6	22,9	8,6	10,9	28	11,7	16,7
24,7	43,4	52,2	40,1	23,7	14,1	22,4	41,9
25	31	26	75	39	40	43	37
5	6	5	23	6	12	11	8
41,1	39	39,2	38,8	42,4	39,9	42,6	40,3
4 267	7 027	6 081	19 527	13 337	13 701	5 706	8 769
25 582	29 554	27 699	31 191	31 944	30 361	31 436	28 741
2,9	1,9	1,4	2,5	2,2	2	2,4	2
3,4	1,9	2,2	1,5	2,1	0,8	2,1	2,1
1,1	-2,9	-4,1	-0,3	-1,5	3	-3,3	-2,3
43,1	66,6	106,6	52,7	63,4	50,4	42,4	64,5

⁵ En % da las dunnas resp. dals umens cun gudogn

Funtaunas: UST, Cussegl d'Europa, Eurostat, WHO, OECD, IEA

Dumonda ed offerta 2006

en 1000	Letgs a disposiziun		Pernottaziuns	
	2005	2006	2005	2006
Hotels e manaschis da cura	274,0	271,6	32 943,7	34 848,4
Albierts per giuvenils	6,3	6,2	859,7	873,5

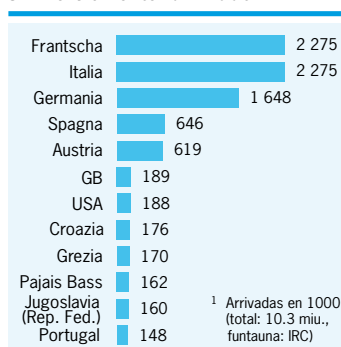
Dimora en manaschis d'hotel e da cura

Pernottaziuns	1990	2000	2003	2006
Total	2,8	2,5	2,5	2,4
Giasts svizzers	3,0	2,5	2,4	2,2
Giasts da l'exteriur	2,6	2,6	2,6	2,5

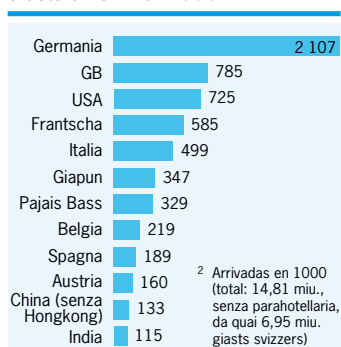
Bilantscha dal traffic dad esters

(en miu. fr.)	1990	2000	2004	2005 ^p
Entradas dals giasts da l'exteriur en Svizra	10 296	13 134	13 126	13 747
Expensas dals turists svizzers a l'exteriur	8 159	10 718	10 939	11 584
Saldo	2 136	2 416	2 187	2 163

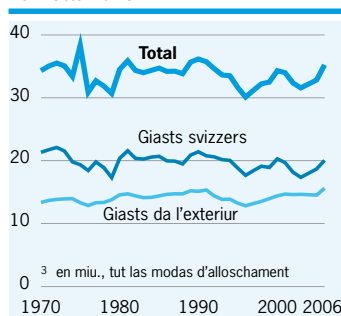
Svizzers a l'exteriur¹ 2003

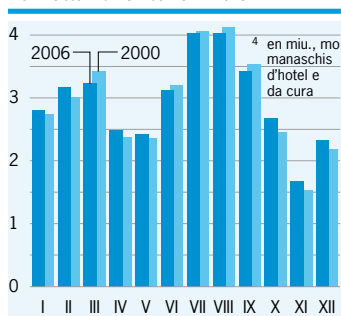
Giasts en Svizra² 2006

Pernottaziuns³

Pernottaziuns⁴ tenor mais

^p Valurs provisorias

Rait en km	1970	1980	1990	2000	2005
Viafier	4 991	4 982	5 030	5 062	...
Via	60 139	66 545	70 970 ¹	71 132 ^{1,2}	71 296 ^{1,2}
da quai via naziunala	651	1 170	1 495	1 638	1 756

Dumber da vehichels (via)	1970	1980	1990	2000	2006
Autos da persunas	1 383 204	2 246 752	2 985 397	3 545 247	3 899 917
Motos	142 107	137 340	299 264	493 781	608 648
Vehichels per il transport da rauba	106 997	169 402	252 136	278 518	314 020
da quels autos da furniziun	...	...	196 845	227 316	260 642

Accidents da traffic sin via	1970	1980	1990	2000	2005
Accidents da traffic sin via					
cun persunas blessadas	28 651	25 649	23 834	23 737	21 706
Morts	1 694	1 246	954	592	409
Blessads	35 981	32 327	29 243	30 058	26 754
grev blessads	18 314	14 782	11 182	6 191	5 059
lev blessads	17 667	17 545	18 061	23 867	21 695

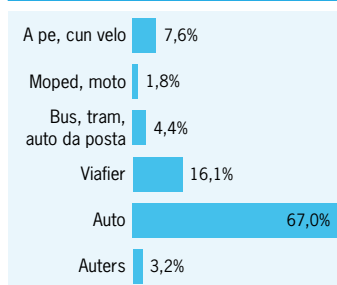
Prestaziuns da traffic ³	1970	1980	1990	2000	2005
Traffic da persunas viafier ⁴	9 339	9 964	12 678	12 620	...
Traffic da persunas via ⁵	45 882	67 041	77 759	85 086	93 096 ^e
Traffic da rauba viafier ⁴	6 983	7 799	9 045	11 080	...
Traffic da rauba viafier ⁴ tonnas nettas	...	...	8 345	9 937	...
Traffic da rauba via	4 846	6 872	11 524	13 618 ^r	15 753

Traffic da rauba che traversa las Alps, 2005⁶

(en milliuns tonnas nettas)

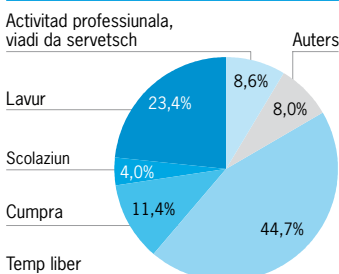
	Total	Viafier Transit (%)	Augment ⁷	Total	Via Transit (%)	Augment ⁷
Frantscha	6,0	8,3	-34,8	20,1	25,9	-21,8
Svizra	23,7	86,9	28,8	12,9	63,6	53,6
da quai Gottard	15,6	82,1	4,7	10,2	65,7	45,7
Austria	10,0	90,0	22,0	33,6	87,8	27,3
Total	39,7	75,6	10,9	66,6	64,4	10,1

Utilisaziun dals meds da transport

Relativ als kilometers fatgs per persuna en Svizra, 2005 (total: 37,3 km/di)

Scopo dal transport

¹ Vias communalas: stadi 1984

² Reclassificaziun da vias chantunalas e vias communalas resguardada a partir dal 1998; indicaziuns provisorias

³ En milliuns kilometers da persunas resp. en milliuns tonnas kilometricas

⁴ Be viafiers

⁵ Traffic privat

⁶ Viafier: Alps Mt Cenis-Brenner; Via: Alps Fréjus-Brenner

⁷ Augment visavi 1999 en %

^e Extrapolaziun

^r Revedi

Funtauna: Uffizi federal da traffic, UST, ARE

Construir ed abitar

Expensas da construcziun

(en miu. fr.)	1980	1990	2000	2004	2005
Total	25 336	49 182	43 708	46 956	49 661
Expensas publicas	8 448	14 993	15 983	16 204	16 001
Construcziun bassa	5 037	7 999	10 060	9 782	9 780
da quai vias	...	...	5 221	4 447	4 310
Construcziun auta	3 411	6 994	5 923	6 422	6 221
Ulteriuras expensas	16 918	34 189	27 725	30 751	33 660
da quai abitar	...	...	17 147	21 141	22 735

Construcziun d'abitaziuns

	1980	1990	2000	2004	2005
Chasas d'abitar novas					
cun abitaziuns	20 806	16 162	16 962	17 306	16 990
da quellas chasas d'ina famiglia	16 963	11 200	13 768	12 957	12 407
Abitaziuns novas	40 876	39 984	32 214	36 935	37 958
cun 1 chombra	2 122	2 010	528	466	423
2 chombras	4 598	5 248	1 779	1 665	1 941
3 chombras	7 094	8 937	4 630	5 634	5 756
4 chombras	11 557	12 487	10 783	13 386	13 920
5 chombras u dapli	15 505	11 302	14 494	15 784	15 918

Dumber d'abitaziuns

	1980	1990	2000	2004	2005
Dumber	2 702 656	3 140 353	3 574 988	3 709 857	3 748 920
da quai vidas (%)	0,74	0,44	1,49*	0,91	0,99

Trend ad abitaziuns pli grondas ...

Il dumber d'abitaziuns s'augmenta pli spert che quel da la populaziun. Tranter il 1990 ed il 2000 è quel d'abitaziuns creschì per 8%, quel da la populaziun per 6%. Il dumber da persunas en media per abitaziun è sa reduci da 2,4 sin 2,3. A medem temp è la surfatscha d'abitar en media per persuna s'augmentada da 39 m² sin 44 m².

... ed a chasas d'ina famiglia

La quota da las chasas d'ina famiglia al dumber total da bajetgs è creschida tranter il 1970 ed il 2000 da 40% sin 56%. 73% dals bajetgs novs cun abitaziuns èn oz (2005) chasas d'ina famiglia. Quai malgrà las stentas cuntrarias en la politica da la planisaziun dal territori e malgrà la stgarsezza dal terren da bajegiar.

La quota da proprietad d'abitaziuns è anc adina bassa

La gronda part da las abitaziuns (73,3%) tutga a persunas privatas (2000) – e betg, sco supponì savens, a persunas giuridicas. Tuttina è la quota da proprietad d'abitaziuns en Svizra relativamain bassa: be 34,6% da las abitaziuns abitas permanentamain èn vegnidas duvradas il 2000 dals proprietaris sezs. Quai è lunschor la pli bassa quota en tut ils pajais europeics. Malgrà tut è la quota da proprietad d'abitaziuns s'augmentada dapi il 1970, quai ch'è d'attribuir a l'augment rapid da la proprietad en condomini.

* Per pudair metter a disposiziun datas plausiblas per il Tessin e cumpatiblas cun ils ulteriurs svilups en Svizra,

ha l'uffizi statistic reveidi las datas dals onns 2000 fin 2002 en stretga collavuraziun cun l'UST.

Structura d'expensas¹

da las chasadas privatas, 2004

Expensas da consum	61,9	%
Aliments, bavondas senza alcohol	8,0	
Bavondas cun alcohol e tubacs	1,3	
Vestgadira e chalzers	2,8	
Abitar ed energia	17,0	
Mobigliar	3,1	
Tgira da la sanadad	4,4	
Traffic	7,4	
Transmissiun d'infurmaziuns	2,1	
Divertiment, recreaziun e cultura	6,7	
Furmaziun	0,5	
Restaurants e chasas d'alloschi	6,3	
Ulteriura rauba e servetschs	2,3	

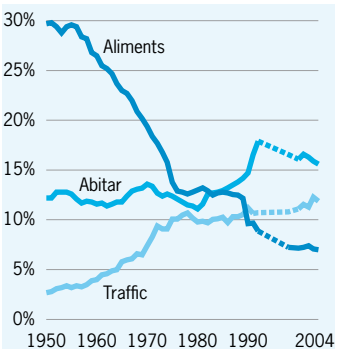
Expensas da transfer

Contribuziuns da l'assicuranza sociala ²	9,5
Assicuranza da malsauns (assic. da basa)	5,9
Assicuranza da malsauns (assic. suppl.)	1,8
Ulteriuras contribuziuns d'assicuranza	5,1
Taglias e taxas	13,2
Contribuziuns ed auters transfers	2,7

Expensas mensilas

per chasada en francs	7684
Persunas per chasada	2,25

Expensas da las chasadas³

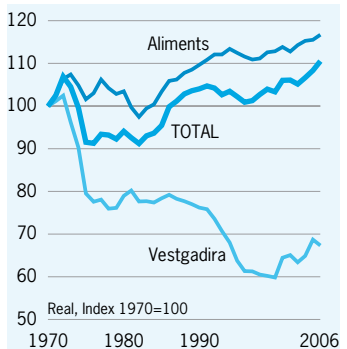
La structura d'expensas è sa midada

La quota da las expensas da consum a las expensas totalas dal budget è sa sbassada considerablamain tranter il 1990 ed il 2004 (da 69% sin 62%). Creschida è dentant la quota da las expensas da transfer (taglias ed assicuranzas) – betg il davos pervi da las premias da las cassas da malsauns. La quota da lezzas è s'augmentada da 4,2% sin 7,6% (incl. assicuranzas supplementaras). Er entaifer las expensas da consum è la structura sa midada: las expensas per aliments, vestgadira e mobigliar èn sa reducidas fermamain; las expensas per abitar, tgira da la sanadad, transmissiun d'infurmaziuns, divertiment, recreaziun e cultura per-cunter èn s'augmentadas.

Svieutas dal commerzi en detagl, 2006⁴

	%
Aliments e products da giuditment	1,0
Vestgadira e chalzers	-0,1
Ulteriuras gruppas ⁵	3,4
Total ⁵	1,9

Svieutas dal commerzi en detagl

¹ En % da las expensas totalas dal budget

² Senza assicuranzas da malsauns

³ Quotas d'impurtants posts d'expensas da las chasadas privatas (employads), 100 % = tut las expensas.

⁴ Midada visavi l'onni precedent en %

⁵ Senza vehichels a motor, combustibels e carburants

Finanzas publicas

Rendaquints

en milliardas francs	Entradas		Expensas		Surplis	
	2004	2007 ³	2004	2007 ³	2004	2007 ³
Confederaziun	48,9	56,2	52,7	56,3	-3,7	-0,1
Chantuns	67,9	70,4	68,9	71,2	-1,0	-0,9
Vischnancas ¹	44,9	47,1	44,3	46,5	0,5	0,6
Total²	134,2	145,3	138,4	145,7	-4,2	-0,4

Daivets (en mia. fr.)

	1980	1990	2000	2004	2005 ³	2006 ³
Confederaziun	31,7	38,5	105,3	130,4	132,7	123,9
Chantuns	22,4	30,5	64,1	73,3	75,2	73,8
Vischnancas ¹	23,0	29,0	38,0	38,4	37,9	37,3
Total¹	77,1	98,0	207,4	242,1	245,8	235,0

Structura da las entradas e da las expensas 2004

	Quota Confede- raziun %
Entradas	134 224 36,5
Taglias	97 643 45,8
dad entradas, facultad	68 165 25,2
Taglias sin possess e sin	
las expensas	1 960 -
Taglias da consumaziun	27 518 100,0
Uteriuras entradas	36 581 11,5
Expensas	138 379 38,1
Administraziun generala	8 855 21,7
Giustia, polizia	7 970 9,3
Defensiun naziunala	4 979 93,1
Furmaziun	27 684 18,9
Cultura, temp liber	4 249 10,5
Sanadad	19 326 1,0
Bainstar social	27 742 49,8
Traffic	14 411 59,3
Ambient, planificaziun territoriala	4 907 14,9
Agricoltura	4 363 89,6
Expensas da finanzas	9 486 99,3
Uteriuras expensas	4 408 69,5

Chargia fiscala⁴ 2005

OW	165,1
UR	158,4
VS	139,9
NE	135,9
FR	135,2
GL	132,6
AR	123,0
JU	122,6
SH	119,6
LU	117,9
BE	117,0
GR	114,3
SG	112,7
SO	112,6
BS	108,6
AI	103,5
VD	100,0
CH	Media CH=index 100
ZH	90,4
BL	89,8
GE	86,2
AG	83,2
TG	81,2
NW	76,6
SZ	66,3
TI	61,6
ZG	49,5

Quota fiscala creschinta

La quota fiscala (summa da las entradas fiscalas inclus las contribuziuns da l'assicuranza sociala en relaziun cun il product naziunal brut) è creschida dapi il 1970 per bunamain la mesadad. Ella è s'augmentada bler pli fitg tar las contribuziuns da l'assicuranza sociala che tar las taglias. Cumpareglià cun l'exteriur è la quota da la Svizra da 29,2% (2004) relativamain buna. Questa valur è pli auta che la media dals Stadis Unids (25,5%) e dal Giapun (26,4%), ma considerablamain pli bassa che la media da l'UE-15 (39,7%). La quota da la Svizra è dentant s'augmentada dapi il 1990 pli ferm ch'en la maiortad dals ulteriurs pajais da l'OECD.

¹ Per part stimaziuns

² Senza dumberaziuns dublas

³ Budget

⁴ Taglias sin entradas e facultad da personas natiralas

Funtaunas: Administraziun federala da finanzas,

Administraziun federala da taglia

Summa da bilantscha e gudogns da las bancas, fin 2005

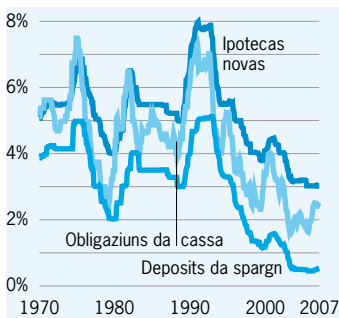
Gruppas da bancas	Dumber d'instituts		Summa da bilantscha		Gudogn ann.		Sperdita ann.	
	1990	2005	en miu. fr.	midadas ¹	en miu. fr.	en miu. fr.	en miu. fr.	en miu. fr.
Bancas chantunalas	29	24	326 997	4,0%	2 018	–	–	–
Bancas grondas	4	2	1 910 445	16,2%	17 007	–	–	–
Bancas reg. e cassas da spargn	204	79	83 878	2,9%	436	–	–	–
Bancas Raiffeisen ²	2	1	108 187	2,0%	608	–	–	–
Ulteriuras bancas	218	189	382 315	21,9%	4 318	116	–	–
Filialas da bancas estras	16	28	17 427	16,8%	146	26	–	–
Banchiers privats	22	14	17 207	2,4%	264	–	–	–
Total	495	337	2 846 455	14,3%	24 797	142	–	–

Structura da bilantscha da las bancas, 2005

Activas	%
Meds liquids	0,6
Pretensiuns da palpiris monetars	3,4
Pretensiuns visavi bancas	28,7
Total credits	39,0
Pretensiuns visavi clients	16,3
Pretensiuns ipotecaras	22,7
Effectivs da commerzis en vaglias	14,8
Investiziuns finanzialas	3,4
Participaziuns	1,7
Investiziuns realas	0,6
Ulteriuras activas	7,7
Total	100,0
da quai exterior	65,0

Passivas	%
Duairs da palpiris monetars	4,2
Duairs visavi bancas	28,6
Daners da clientella	51,9
Duairs en furma da spargn e d'investiziun	13,1
Ulteriurs duairs a vista	10,1
ed a temp	19,3
Obligaziuns da cassa	1,0
Emprests ed emprasts ipotecars	8,3
Ulteriuras passivas	10,6
Agens meds	4,7
Total	100,0
da quai exterior	59,0

Tschains da las bancas chantunalas

Curs da devisas³

	2002	2004	2006
US\$ 1	1,5556	1,2419	1,2530
Yen 100	1,2423	1,1483	1,0773
EURO 1	1,4670	1,5437	1,5729
£ 1	2,3329	2,2746	2,3068

Assicuranzas privatas 2005

(en miu. fr.)	Entradas	Expensas
Assicuranza da vita	36 573	35 347
Accidents e donns	48 342	28 241
Reassicuranza	25 119	14 283
Total	110 034	77 871

¹ Midada visavi l'onn precedent en %

² In'associazion cun 421 instituts affiliads (fin da l'onn 2005)

³ Media annuala, com. interbancar (acquist), en francs svizzers

Funtaunas: Banca naziunala svizra,
Uffizi federal d'assicuranzas privatas

Segirtad sociala

Quint general da la segirtad sociala (en miu. francs senza dumbraziuns dublas)

Indicatur als pli impurtants	1990	1995	2000	2003	2004
Expensas totalas	64 551	95 565	113 722	127 456	132 008
da quai prestaziuns socialas	57 752	87 566	103 484	117 539	122 967
Entradas	87 058	117 024	135 737	147 919	147 923
Quota da las expensas socialas ¹	19,71	25,67	27,37	29,33	29,60

Expensas totalas ed entradas tenor reschims 2004

Expensas totalas (en miu. francs, senza dumbraziuns dublas)

Assicuranzas	111 143
Assicuranza per vegls e surv. AVS	30 309
Prevenziun professiunala PP	35 208
Assicuranza d'invaliditad AI	10 928
Assicuranza da malsauns oblig. AMO	17 782
Ass. oblig. cunter accidents AOA	5 765
Ass. cunter la dischoccupaziun AD	6 038
Supplements da famiglia chantunals SF	4 663
Assicuranzas finanziadas dal stadi	450

Pajaments cuntinuads dal salari	3 275
Prest. tenor basegn	8 585
Prest. supplementaras PS (AVS, AI)	2 848
Agid social	2 890
Politica d'asil	934
Autras	1 913
Subvenziuns	9 005
Sistem sanitar	7 616
Autras	1 389

Entradas (en miu. francs, senza dumbraziuns dublas)

AVS	31 772
AI	9 417
PP ³	50 787
AMO (LAM)	18 343

AOA	7 182
AD	4 616
SF chantunals	4 696
Ulteriurs reschims	21 110

Prestaziuns socialas tenor funcziuns (en miu. francs senza dumbraziuns dublas)

	2003	2004
Vegliadetgna	51 182	54 489
Malsogna/tgira d. sanadad	30 818	31 943
Invaliditad	14 895	15 496
Survivenza	5 091	5 202

	2003	2004
Famiglia/uffants	5 848	5 885
Dischoccupaziun	5 502	5 786
Exclusiun sociala	3 138	3 465
Abitar	664	700

Entradas tenor geners d'entradas (en miu. francs senza dumbraziuns dublas)

	2003	2004
Contribuziuns socialas	76 796	77 277
Patruns	41 948	42 143
Lavurants	32 551	32 681
Independents, ulteriurs	2 297	2 453
Premias per chau (LAM)	13 694	14 810
Retgavs da facultad	22 742	19 843

	2003	2004
Contribuziuns statalas	33 504	34 745
Confederaziun	15 460	16 102
da quai per intents specifics	4 041	4 478
Chantuns	13 826	13 999
Vischnancas	4 218	4 644
Ulteriuras entradas	1 183	1 247

Assicuranzas socialas: Retschaviders l'onn 2005 (en 1000)

AVS: ren. vegliadetgna	1 684,7	PP ³ : rentas vegliad.	473,3	AI: rentas invalid.	289,8
AVS: rentas supplement.	62,5	PP ³ : rentas surviv. ⁴	178,9	AI: rentas suppl.	197,5
AVS: rentas survivents	138,1	PP ³ : rentas invalid.	131,6	PS a l'AI	92,0
PS a l'AV ²	133,9	PP ³ : ulter. rentas	63,0	AA ⁵ : rentas surviv.	27,1
PS a l'AS ²	4,7	AD	322,6	AA ⁵ : rentas invalid.	85,0

¹ Expensas totalas en % dal PNB

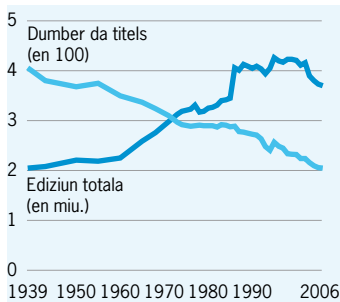
² Prest. supplementaras assicuranza per vegls/ass. surviv.

³ Prevenziun professiunala (cifras 2004)

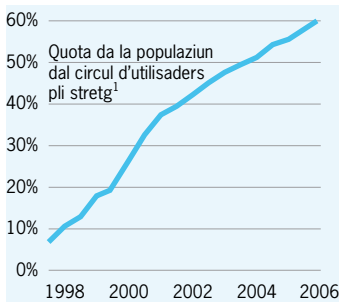
⁴ Exclusiv orfens

⁵ Assicuranza cunter accidents
Funtaunas: UST, UFAS

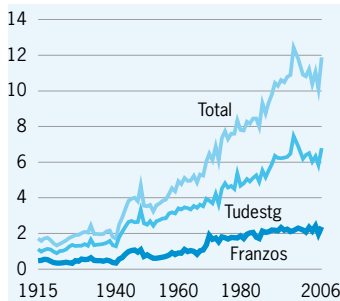
Gasettas cunter pajament

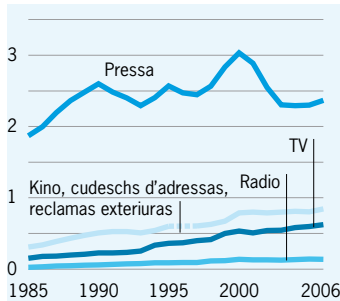
Utilisaziun da l'internet

Producziun da cudeschs² (en 1000)

Expensas da reclama^{3,4} (en mia. fr.)

Las trais gasettas quotidianas legidas il pli savens 2007, lecturs en 1000

Svizra tudestga			Svizra franzosa		Tessin	
20 Minuten	1 116		Le Matin	338	Corriere del Ticino	121
Blick	715		24 heures	260	La Regione Ticino	110
Tages-Anzeiger	551		Tribune de Genève	175	Giornale del Popolo	55

Utilisaziun da las medias

en min. per di	2003			2006		
	D	F	I	D	F	I
Televisiun ⁵	141	168	175	146	170	180
Radio ⁶	111	105	106	102	97	96
Lectura ⁷	31	29	29	24	26	17

¹ Persunas sur 14 onns utilischan l'internet pliras gia l'emna

² Titels producids en Svizra ed en vendita en las librerias

³ Valurs nettas; betg resguardads en messas ed exposiziuns, artitgels da promoziun

⁴ Pliras midadas en la metoda da retschertga permettan mo cumparegliaziuns tendenzialas dals singuls onns

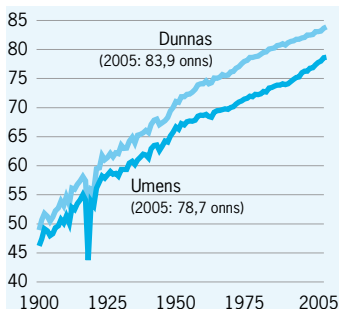
⁵ Telecontrol, populaziun a partir da 3 onns, valor media per di (gli-du)

⁶ Radiocontrol, populaziun a partir da 15 onns, valor media per di (gli-du)

⁷ Enquista dal di da referenza, populaziun a partir da 15 onns (2003), a partir da 12 onns (2006), valor media per di (gli-ve)

Funtaunas: WEMF/MACH Basic (2007/1) Associaziun pressa svizra (gasettas da cumprar), Mediapulse SA (Telecontrol, Radiocontrol, enquista dal di da referenza), Fundaziun statistica svizra da reclama

Aspectativa da vita

Durant il tschientaner passà è l'aspectativa da vita creschida considerablmain, e quai surtut perquai che la mortalitad da pops e d'uffants pitschens è sa sminuida. Era ils davos onns è l'aspectativa da vita anc adina creschida; tar las dunnas è ella creschida dapi il 2000 per 1,3 onns, tar ils umens per 1,8 onns (2005). Lezs moran savens pli baud (avant il 70avel onn da vita) – cunzunt pervia d'accidents ed intervenziuns violentas, cancer dal lom e zirrosa epatica.

Stadi da sanadad

88% dals umens ed 84% da las dunnas inditgeschan il 2002 d'avair ina buna u fitg buna sanadad e mo 3% dals umens resp. 4% da las dunnas sa sentan malsauns u fitg malsauns. Ma betg darar paran problems corporals u psichics temporars da disturbar la lavur e la vita da mintgadi. Nus essan mintg'onn durant 11 dis incapabels da lavurar pervi da malsognas u accidents, sin nivels da furmazion pli auts main savens (8,7 dis), sin nivels pli bass pli savens (15,6 dis).

Malsognas infectusas¹ 2005

Infecziuns gastrointestinalas acutas	7 136
Meningitis	74
Epatitis B	90
Tuberculosa	566
AIDS	148

Accidents 2005

	Umens	Dunnas
Accidents da lavur ²	203 012	54 234
Accidents ordaifer il temp da lavur	284 947	169 620

Impedids³ 2006

	Umens	Dunnas
Grad d'invaliditad		
40–49%	4 750	6 147
50–59%	21 101	21 211
60–69%	8 678	7 856
70–100%	104 350	82 207

Raschuns da mort 2005

Tut las raschuns da mort

	Umens	Mortoris Dunnas	Quota da mortalitad ⁴ Umens	Quota da mortalitad ⁴ Dunnas
Tut las raschuns da mort	29 708	31 416	654,0	408,0
Malsognas infectusas	281	293	6,3	4,1
Malsognas da cancer en total	8 612	6 807	192,0	114,0
Sistem da la circulaziun dal sang	10 320	12 541	219,0	137,0
Malsognas dal cor ischemas	4 821	4 541	103,0	50,0
Malsognas cerebrovascularas	1 635	2 478	34,3	27,7
Organs da respiraziun en total	2 239	2 032	46,9	23,9
Accidents ed intervenziuns violentas	2 113	1 348	51,3	22,6
Accidents en total	1 122	878	26,9	12,3
Suicidis	899	400	22,1	8,7

Mortalitad da pops

	1970	1980	1990	2000	2004	2005
pro 1000 naschientschas vivas	15,0	9,1	6,8	4,9	4,2	3,9

¹ Cas novs da malsogna

² Incl. accidents da lavur ed accidents ordaifer il temp da lavur senza indicaziuns da la bransch economica

³ Retschaviders da rentas da l'Assicuranza d'invaliditad

⁴ Quota standardisada tenor vegliadetgna 100 000 abitants

Funtaunas: UST, Uffizi federal da sanidad publica, Uffizi federal d'assicuranzas socialas, SSUV

Consum dad alcohol, tubac e drogas illegalas 2002

Drogas illegalas vegnan consumadas surtut da giuvenils e giuvens creschids – per gronda part mo in pèr giadas u da temp en temp. Da las persunas tranter 15 e 39 onns consumeschan circa 4% almain ina giada ad emna cannabis; il 1992 eran quai pir 2%. Ord vista da la sanadad publica è però il consum d'alcohol e da tubac bler pli gravant che quel da cannabis. En tut fiman radund 31% da la populaziun, 26% da las dunnas e 36% dals umens. Questas cifras èn creschidas dapi il 1992, il pli marcant tar las persunas giuvnas da 15–24 onns, oravant tut tar las dunnas (dunnas: da 26% sin 35%; umens: da 36% sin 40%). La part da quels che consumeschan mintga di alcohol è sa sminuida sin 16% (1992: 21%). Sco alcoholics vegnan considerads en Svizra radund 5% da las persunas tranter 20 e 74 onns (umens: 8%; dunnas: 2%).

Servetschs 2002

duvrads l'onn precedent, en %	Umens	Dunnas
Consultaziuns dal medi	71,3	82,1
Dis d'ospitalisaziun	10,6	13,0

Rata d'ospitalisaziun en ils spitals acuts 2005

Cas per 1000 abitants ²	Total	Umens	Dunnas
15–59 onns	127,0	105,3	149,0
60–79 onns	292,3	320,7	268,1
80+ onns	453,4	527,2	416,1

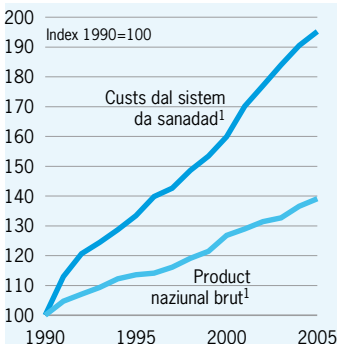
Medis e dentists

per 100 000 abitants	1980	2005
Medis cun ina pratica	117	204
Dentists	35	50

Custs per la sanadad

en miu. fr.	1995	2005 ^p
Total	36 161	52 930
Tractament staziunar	17 334	24 495
Tractament ambulat	10 478	16 262
da quai:		
Medis	5 118	7 319
Dentists	2 630	3 309
Spitex	702	1 098
Autras prestaziuns ³	1 295	1 827
Bains da sanadad ⁴	4 304	6 680
da quai:		
Apotecas	2 707	3 795
Medis	904	1 732
Prevenziun	938	1 126
Administraziun	1 812	2 539

Augment dals custs per la sanadad

Il 2005 è vegnì duvrà 11,6% dal product naziunal brut per la sanadad publica; il 1990 pir 8,3%. In motiv principal per quest augment è il svilup da la purschida: p.ex. dapli prestaziuns, spezialisaziun e tecnisaziun, dapli confort. Main impurtant è perencunter il fatg che la glieud vegn pli veglia e l'augment da las prestaziuns da las assicuranzas socialas.

¹ Per pretschs currents

² Populaziun residenta permanenta enturn la mesadad dal 2005

³ Sco analisas da labor, radiologia, transports

⁴ Medicaments ed apparats therapeutics

^p Provisorio

Scolaziun e scienza

Scolaziun: ferm federalissem

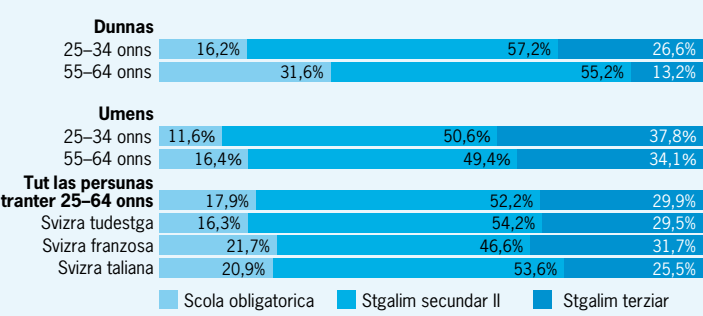
Il sistem da scolaziun da la Svizra è ordvart federalistic. La suveranità da scola han da princip ils 26 chantuns. La varietad dals differents systems da scolaziun sa manifesta cunzunt en la scola obligatorica: tut tenor chantun datti sin stgalim I da la scola secundara dus, trais u quatter tips da scola che vegnan distinguids tenor pretensiuns; era il temp total da scolaziun durant ils nov onns obligatorics variescha tranter 7100 ed 8900 uras per scolar.

Il sector da scolaziun svizzer sa mida: ils chantuns han reformà ils davos onns lur systems da scolaziun, structures naziunalas èn vegnidas transformadas (introducziun da la maturità professiunala e da las scolas autas professiunalas), l'interess per la scolaziun è creschì, las scolas da furmaziun generala han survegni dapli impurtanza.

Scolars e students

	en 1000			Quota da dunnas, %		
Stgalim da scola	1980/81	1990/91	2005/2006	1980/81	1990/91	2005/2006
Scolina	120,3	139,8	156,1	49	49	48
Scola obligatorica	849,6	711,9	806,9	49	49	49
Stgalim primar	451,0	404,2	454,1	49	49	49
Stgalim secundar I	362,3	271,6	304,1	49	49	50
Plan d'instrucziun spezial	36,4	36,2	48,7	39	38	38
Stgalim secundar II	299,0	295,8	317,4	43	45	47
Scolas da furmaziun generala ¹	74,8	74,5	97,5	53	55	59
Scolaziun professiunala ²	224,2	221,3	219,9	39	42	42
Stgalim terziar	85,3	137,5	206,4	30	35	47
Scolas autas universitaras	61,4	85,9	112,3	32	39	49
Scolas autas professiunalas	...	...	54,1	...	...	44
Furmaziun professiunala superiura	...	36,2	40,0	...	33	44
Stgalim indefinì	–	6,7	9,6	–	51	49
Total	1 234,1	1 291,8	1 496,4	46	46	48

Nivel da scolaziun 2006

¹ Incl. scolas per professiuns d'instrucziun e preparaziun per la maturità professiunala suenter l'emprendissadi

² Incl. emprendissadi scursani e scolaziun preprofessiunala

Scolaziuns terminadas 2005

Stgalim da scola Total en %

Stgalim secundar II

Attestats da maturitad gim.	16 471	56,8
Patentas da scolastAs ¹	633	79,9
Attestat d'emprend. terminà	57 617	45,3
Attestats da maturitad prof.	10 719	44,0
Diplom da scola media comm.	2 855	56,8
Certificats d'emprend. scursani	2 526	31,9

Stgalim terziar

Scolas autas		
Diploms da scola auta prof.	7 889	39,6
Diploms da Bachelor SAS	684	87,4
Licenziats e diploms univers.	9 251	51,2
Diploms da Bachelor	2 927	40,4
Diploms da Master	1 294	29,9
Doctorats	3 093	37,1
Diplom scola prof. superiura		
Diploms da scolas prof. sup.	4 055	28,8
Diploms federals	2 556	17,6
Certificat professiunal federal		
sunter examen professiunal	12 251	32,8
Furmaziuns prof. sup. regl.	10 613	66,7

Magisters 2004/05^{2,3,4} e personal da scolas autas 2005

	Pensums a temp cumplain	Dunnas en %
Scolina	8 300	95,0
Scola obligatorica⁵	52 400	65,1
Stgalim primar	29 400	78,5
Stgalim secundar I	23 000	49,8
Stgalim secundar II⁶	6 900	40,2
Stgalim terziar 2005		
Scola auta universitara ⁷	29 848	38,2
Professuras	2 729	12,3
Ulteriurs docents	2 388	27,0
Scolas autas professiunalas ⁷	9 724	36,2
Professuras	3 447	27,9
Ulteriurs docents	1 821	33,2

Perfecziunament⁸ 2006

	en % Ums	Dunnas
Total	45,1	41,6
orientà a la professiun	38,3	28,7
auter	9,7	17,5

Expensas dal maun public

per l'instrucziun 2004 (en milliuns francs)

Scolina	896,4
Scola obligatorica	11 297,3
Scolas spezialas	1 203,5
Furmaziun professiunala da basa	3 251,3
Scolas da furmaziun generala	2 065,8
Furmaziun professiunala superiura	197,0
Scolas autas	7 265,2
Ulteriur	515,4
Total	26 691,9
da quai custs da personal	17 684,2
da quai per magisters	13 488,2

Flaivlezza da leger derasada

Tenor in'enquista da l'onn 2003 (PISA) po in sisavel dals giuvenils a la fin dal temp da scola obligatoric chapir ed interpretar sin il pli in text tut simpel. Var 6% n'en betg abels da far quai.

In pajais activ en la perscrutaziun

L'activitad da perscrutaziun e da svilup (p+s) en in'economia publica è in factur ordvart impurtant. Cun ina quota p+s da 2,9% dal product naziunal brut (2004) è la Svizra in dals stadis ils pli activs en la perscrutaziun.

Il 2004 èn vegnids duvrads en Svizra per p+s 13,1 milliardas francs. Da quels crodan 74% sin l'economia privata e 23% sin las scolas autas; ils ulteriurs 3% sa repartan sin la Confederaziun e diversas organizaziuns privatas senza intent da gudogn.

Las firmas svizras a l'exteriur èn tradiziunalmain fitg activas en il sector da p+s. Las expensas correspundentas da l'economia privata a l'exteriur han muntà il 2004 a radund 9,6 milliardas francs ed èn damai praticamain tuttina autas sco quellas da l'economia privata en Svizra.

¹ Scolas primaras, economia da chasa, lavur manuala, scolina.

² Intgins chantuns n'hàn furni naginas datas. Ils pensums a temp cumplain sa basan perquai sin ina calculaziun approximativa.

³ Onn da scola 2004/05.

⁴ Las cifras inditgeschan tut las personas ch'instrueschan sin il stgalim da scola correspondent.

⁵ senza scolas cun plan d'instrucziun spezial.

⁶ senza furmaziun professiunala.

⁷ Incl. assistents, collavurats scientifics, personal administrativ e tecnic.

⁸ Quota da participaziun da la populaziun residenta permanenta tranter 20 e 74 onns a la furmaziun betg formala.

Quotas da las vuschs da las partidas¹ tar las elecziuns dal Cussegl naziunal 2003

Chantun	PLD ²	PCD	PSS	PPS	PLC	PEV	PL ³	PES ⁴	DS	UDF	Ulteriurs
ZH	16,2	5,4	25,7	33,4	–	4,1	–	9,9	0,9	2,1	2,3
BE	14,8	2,3	27,9	29,6	–	5,2	–	9,3	2,7	4,1	4,1
LU	23,1	29,5	11,1	22,9	–	0,8	–	9,8	0,4	–	2,5
UR	36,6	–	–	31,3	–	–	–	30,6	–	–	1,5
SZ	15,4	23,4	17,6	43,6	–	–	–	–	–	–	–
OW	–	66,4	–	33,6	–	–	–	–	–	–	0,0
NW	88,5	–	–	–	–	–	–	–	10,2	–	1,2
GL	–	–	67,1	–	–	–	–	–	–	–	32,9
ZG	22,4	22,9	13,4	27,7	–	–	–	13,6	–	–	–
FR	12,8	25,4	21,5	21,4	–	0,7	–	4,0	–	0,7	13,5
SO	24,0	21,0	25,4	22,5	–	1,2	–	6,0	–	–	–
BS	9,9	6,6	40,9	18,6	8,5	2,9	–	9,2	1,1	0,7	1,6
BL	19,9	10,0	24,7	26,5	–	2,7	–	12,6	2,7	–	1,0
SH	29,1	2,7	39,7	28,5	–	–	–	–	–	–	–
AR	41,1	–	19,9	38,3	–	–	–	–	–	–	0,8
AI	–	69,2	–	–	–	–	–	–	–	–	30,8
SG	14,7	22,2	18,4	33,1	–	1,5	–	7,1	0,8	1,1	1,3
GR	15,8	23,7	24,9	33,8	–	–	–	–	–	1,9	–
AG	15,3	15,6	21,2	34,6	–	5,2	–	6,0	1,4	–	0,6
TG	11,9	16,5	14,1	41,0	–	2,7	–	7,9	2,9	1,9	1,0
TI	29,8	24,6	25,8	7,6	–	–	–	3,0	–	–	9,3
VD	18,5	4,4	21,7	20,3	11,1	0,7	9,4	11,3	0,3	1,8	0,5
VS	17,1	47,9	19,1	13,4	–	–	–	2,6	–	–	–
NE	14,8	–	29,2	22,5	14,4	–	5,2	13,8	–	–	–
GE	7,3	11,8	24,8	18,3	16,8	–	8,1	11,2	–	–	1,7
JU	16,3	39,4	34,2	8,3	–	–	–	–	–	1,8	–
Svizra	17,3	14,4	23,3	26,7	2,2	2,3	1,2	8,0	1,0	1,3	2,5

Repartiziun dals mandats en las chombras federalas 2006

	PLD	PCD	PSS	PPS	PLC	PEV	PL ³	PES ⁴	DS	UDF	Ulteriurs	Total
Cussegl naziunal	36	28	52	55	4	3	3	13	1	2	3	200
da quai dunnas	6	9	25	4	1	0	1	6	0	0	0	52
Cussegl dals chantuns	14	15	9	8	–	–	–	–	–	–	–	46
da quai dunnas	5	2	4	0	–	–	–	–	–	–	–	11

Il sistem politic

La Svizra è dapi il 1848 in stadi federativ che cumpiglia 26 chantuns. La regenza (Cussegl federal) è in'autorità collegiala cun 7 commembers (dapi il 2004 mintgami 2 mandats per la PLD, PSS, PPS ed 1 mandat per la PCD). Ella vegn elegida dal parlament. Lez sa cumpona da duas chombras: il Cussegl naziunal (repr. dal pievel, 200 mandats) ed il Cussegl dals chantuns (repr. dals chantuns, 46 mandats⁵). Plinavant influenzeschan vasts dretgs dal pievel (dretg d'iniziativa e da referendum) e votaziuns dal pievel il sistem politic da la Svizra.

¹ Quota da las vuschs en %

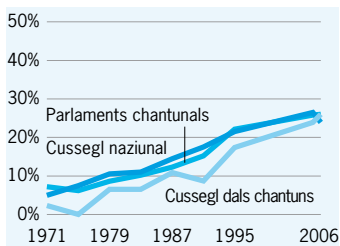
² Abreviaziuns: cf. p. 31

³ Incl. Solidarités (1 representant/GE)

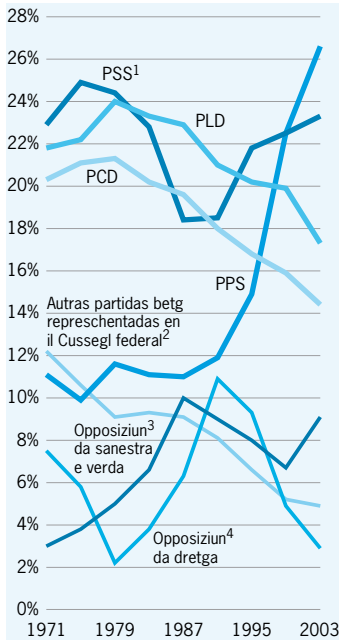
⁴ Incl. GFV (1 representant/ZG)

⁵ 2 mandats pro chantun resp. 1 mandat pro mez chantun independentmain dal dumber d'abitants

Dunnas en ils parlaments

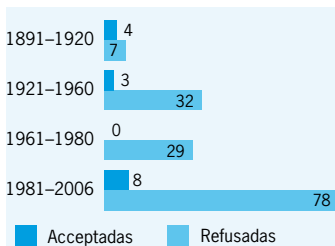

Quotas da las vuschs (Cussegl naziunal)

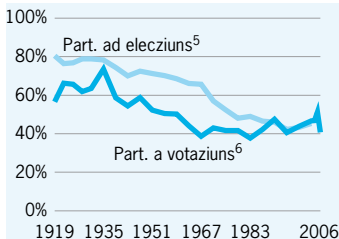

¹ Abreviaziuns:
 PLD Partida liberaldemocratica
 PCD Partida cristandemocratica
 PSS Partida socialdemocratica da la Svizra
 PPS Partida populara svizra
 PLC Partida liberal-conservativa
 Adl Alleanza dals independents
 PEV Partida evangelica
 PL Partida da la lavur (incl. Solidarités)
 GFV Gruppas feministas e verd-alternativas

Iniziativas federalas dal pievel

Participaziuns electoralas

Il sistem da partidas

La relaziun da partidas è stada durant decennis ordvart stabila. Dapi ils onns novanta sa fa valair uss ina tendenza a dretg en il champ da las partidas burgaisas. La PPS ha pudi augmentar la quota d'electurs dapi il 1991 per passa il dubel ed è uss la pli ferma partida. Entant che ses augment è l'emprim i a quint da las pitschnas partidas da dretg, è la finala dadas ensemen er las autras partidas burgaisas PLD e PCD ed han cuntanschi a chaschun da las elecziuns 2003 in nivel minimal istoric. Cunquai ch'er las partidas sanestras e verdas èn vegnidas pli fermas dapi las davosas elecziuns, è s'augmentada la polarisaziun dal sistem da partidas.

PES Partida ecologica svizra
 DS Democrats svizzers
 UDF Uniu democratica federala
 PdL Partida da la libertad
² PLC, Adl, PES, PCS
³ PL, PSU, POCH, GFV, PES
⁴ Republicans, DS, UDF, PdL, Lega dei Ticinesi
⁵ Elecziuns dal Cussegl naziunal
⁶ Votaziuns federalas

Sentenzias penalas 2005

Stadi da la banca da datas: 30-08-2006

Persunas sentenziadas

Total	92 917
Quota umens (%)	85,6
<25 onns (%)	26,6
Svizras e Svizzers (%)	50,1

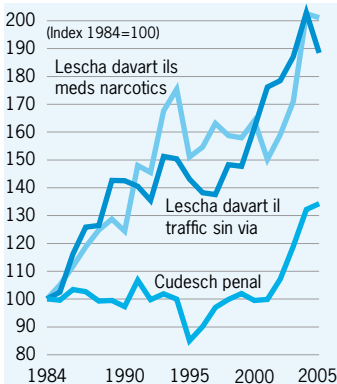
Gener da sentenzias

Chasti da praschun cundiziunà	42 257
Chasti da praschun nuncundiziunà	15 124
da quai:	
durada ≤ 3 mais	12 703
durada > 18 mais	932
Mesiras ¹	586
Multas	34 950

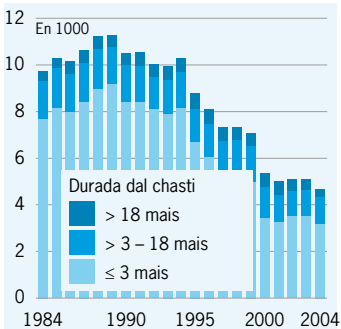
Gener da delicts

cunter il cudesch penal	29 952
da quai:	
Engol	8 487
Deturnament	886
Lesiun corporala	2 342
Mazzament intenziunà	61
Assassinat	17
cunter la lescha da traffic	48 332
da quai:	
Surpass. da las reglas da traffic	29 704
Sturnadad al guvernagl	17 624
cunter la lescha da narcotics	10 881
da quai:	
consum da drogas	
(senza commerzi)	5 253
cunter la lescha davart la dimora	
ed il domicil dals esters	10 723
cunter la lescha penala militar	902
cunter autras leschas federalas	7 283

Condemnaziuns tenor gener da lescha

Execuziun da chastis: relaschadas

Furmas alternativas d'execuziun da chastis da praschun nuncundiziunads

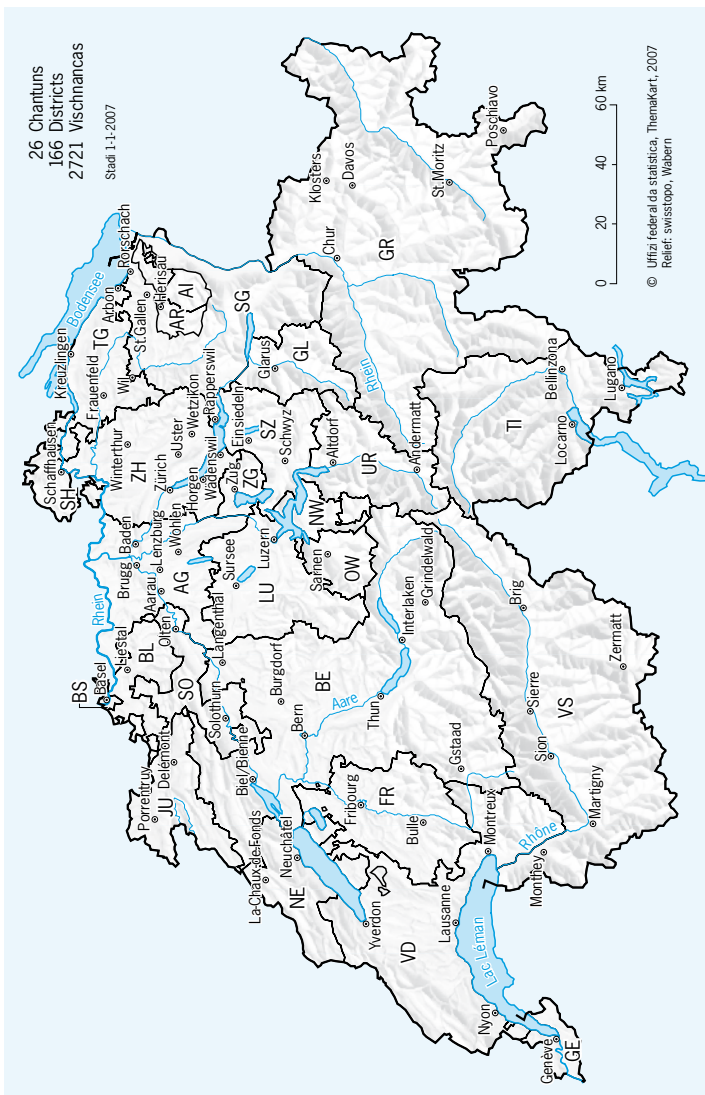
En la gronda part dals chantuns èsi oz pussaivel da prestar lavur d'util public per cumpensar chastis nuncundiziunads che priveschan per curt temp da la libertad. Il dumber da tals engaschis s'augmenta (1996: 1114; 2004: 4077). Dapi il 1-9-1999 èsi era pussaivel d'exequir in chastis en furma da l'arrest en chasa cun surveglianza electronica. Fin ils 10-8-2005 èn 1484 chastis vegnids exequids en questa moda.

Èn ils esters pli criminals ch'ìls Svizzers?

Tranter las personas culpaivlas che vegnan sentenziadas sa chattan considerablain dapli umens che dunnas e lunschora dapli giuvens che vegls. Las differenzas tranter esters e Svizzers èn perencunter relativamain pitschnas, sch'ìns resguarda las differentas structuras da vegliadetgna e da schlattaina e sch'ìns considerescha sulet-tamain la populaziun (pia cun laschar davent requirents d'asil e turists u passants).

¹ En cas da mesiras cun suspensiun dal chastis vegn dumberà sulet-tamain la mesira.

Ils chantuns da la Svizra

L'Annuari statistic è l'ovra da standard da la statistica svizra. El dat in maletg cumplessiv e bain chapibel da la Svizra. Per l'emprima giada èn las pli impurtantas infurmaziuns statisticas era disponibilas en englais e talian. L'annuari cuntegna sper las tabellas era survistas dals passa 20 temas da la statistica uffiziala, illustrads cun numerus diagrams.

Statistisches Jahrbuch der Schweiz 2007 incl. DVD

Edi da l'Uffizi federal da statistica. Biling (tudestg/franzos), ca. 552 paginas (lià), fr. 124.– (incl. DVD). Da retrair en librerias u directamain da la chasa editura Neue Zürcher Zeitung, e-mail: nzz.libro@nzz.ch

DVD Statistisches Jahrbuch der Schweiz 2007

La DVD agiuntada cumpiglia ils cuntegn da l'annuari 2007 stampà, cumplettads cun numerusas tabellas statisticas regionalas, l'Atlas statistic cun bleras cartas tematicas e purschidas spezialas, p.ex. ina survista detagliada da las scolas en Svizra.

Atlas des räumlichen Wandels der Schweiz

L'Atlas da las midadas spazialas da la Svizra mussa e commentescha la dinamica dals davos decennis a maun da las datas da la statistica publica. Sin fundament dals differents nivels da scala vegnan sclerids ils process da la metropolisaziun, da la differenziaziun tranter regions grondas e regions linguisticas sco era da las tendenzas da marginalisaziun e d'integrasiun entaifer las aglomeraziuns ed ils quartiers da citad. Spezial pais vegn mess sin il context europeic e sin la midada dal davos temp vers novas furmas d'urbanisaziun.

Ediziun bilingua (tudestg/franzos), 416 paginas (lià), fr. 98.–. Da retrair en las librerias u directamain da NZZ Libro, la chasa editura da la Neue Zürcher Zeitung. E-mail: nzz.libro@nzz.ch